

Teremtés hete 2025.
szeptember 28. – október 5.

Végül kiárad ránk a Lélek

Elbukás, megtérés, újjáteremtés

A kiadványt az Ökumenikus Teremtésvédelmi Munkacsoport tagjai készítették:

Bánfalvi Német Andrea (katolikus)
Béres Tamás (evangélikus)
Ilosvai Dániel (református)
Ilosvai Dorka (református)
Kámán Veronika (katolikus)
Khaled A. László (methodista)
Kodácsy Tamás (református)
Koltai Zsuzsa (evangélikus)
Nemes Csaba (katolikus)
Nobilis Márió (katolikus)
Ötvös Csaba József (ortodox)
Réz-Nagy Zoltán (evangélikus)
Szűcs Boglárka (református)
Szűcs Kinga (evangélikus)
Zlinszky János (katolikus)
Zsóri-Ments Orsolya (evangélikus)

Szerkesztette:

Koltai Zsuzsa

A hét nap illusztrációit válogatta:

Réz-Nagy Zoltán

Az olvasószerkesztést végezte:

Kámán Veronika

Borítógrafika és témaillusztrációk:

Ilosvai Dorka

Borítóterv és tördelés:

Pete Dóra

Az egyes írások szóhasználatá tükrözi a szerzők felekezeti hovatartozását. A szerzők az igehelyek után a különböző fordítások szerinti szövegeket a [SZIT], azaz *Szent István Társulati Biblia*, 2005, [KNB], azaz *Káldi-Neolvulgáta Biblia*, *Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat*, 1997, illetve [RÚF], azaz *Magyar Bibliatársulat Revideált új fordítású Biblia*, 2014 rövidítésekkel jelölik.

Tartalomjegyzék

Végül kiárad ránk a Lélek	5
Első nap: Gyász	7
Második nap: Elhagyatottság	10
Harmadik nap: A Lélek kiáradása	13
Negyedik nap: Igazság	16
Ötödik nap: Béke, nyugalom	19
Hatodik nap: A mélybe süllyedő város	23
Hetedik nap: Micsoda a boldogság?	26
Jógyakorlatok	29
A kertben igazság honol	30
Kis Kert – Nagy Terv	31
Hitből fakadó felelősség – Egy közösség a teremtés megőrzéséért	32
Az egyházasrádóci plébánia teremtésvédő tervei	33
Ökumenikus összefogásban az őshonos tájfajtakért	34
Jeles évfordulók.....	35
1700 éves az első niceai zsinat	36
Uram, hogy lássak – 800 éves Assisi Szent Ferenc Naphimnusza	38
Tíz éves a Laudato si' (Áldott légy) kezdetű pápai enciklika	39
Imaösvény.....	41
Borka és Beni a tempomkertben	46
A gyógyulás felé – Izajás 32,15–17 tudományos szemmel	52
Nemzetközi kitekintés	56
Közös álom a megvalósulás küszöbén – a teremtés ökumenikus ünnepe	57
A 2025-ös nemzetközi Teremtés időszaka – Béke a teremtéssel	58
Nikaia / Nicea-konstantinápolyi hitvallás	60
Season of Creation 2025 Prayer	60
Felhívás	61
Korábbi témáink	63

Fotó: Pete Dóra

„Verjétek melleketek a gyönyörű mezőkért, a termékeny szőlőtőért, népem földjéért, melyet tüske és tövis ver fel, minden örvendező házért, a vigadozó városért. Mert a palota üres lesz, a népes város elhagyott; az Ófel és az őrtorony barlang lesz örökre, vadszamarak öröme, nyájak legelője. Végül kiárad ránk a lélek a magasból, és a sivatag gyümölcsösökké válik, a gyümölcsösök pedig erdőnek számít. Jog lakik majd a sivatagban, és igazság honol a gyümölcsösökben. Az igazság műve béke lesz, az igazság eredménye pedig nyugalom és biztonság örökre. Népem békés otthonban lakik, biztonságos hajlékokban és gondtalan nyugalomban. Az erdő pedig teljesen kidől, s a város mélyre süllyed. Boldogok vagytok, akik mindenütt víz mellett veteményeztek, és nincs béklyóban az ökrötök, szamaratok lába!”

Iz 32,12–20 [KNB]

„Mellet verve gyászoljátok a gyönyörű mezőket, a termő szőlőtőkét, népem termőföldjét, melyet fölver a tövis és a gaz, és a vigadozó város sok vidám házát! Mert üres lesz a palota, elnémul a város zaja. A várhegy és a bástya örökre állatok búvóhelye lesz, zebrák viháncolnak ott, és nyájak legelésznek. Végül kiárad ránk a lélek a magasból. Akkor majd a puszták kertté válnak, a kert pedig erdőnek látszik. A pusztában is jog lakik, a kertben igazság honol. Az igazság békét teremt, és az igazság a nyugalmat és a biztonságot szolgálja örökké. Békés hajlékban lakik majd a népem, biztonságos lakóhelyeken, gondtalan nyugalomban. De jégeső hull, és ledől az erdő, a város pedig elsüllyed a mélyben. Boldogok vagytok, akik mindenütt víz mellett vethettek, és szabadjára engedhetitek az ökröt és a szamarat.”

Ézs 32,12–20 [RÚF]

Végül kiárad ránk a Lélek

„Az odafent valókra törekedjétek, ne a földiekre!” – olvassuk Pálnál (Kol 3,2) [KNB], és ez a sokat hallott ige első pillantásra zavarba ejtő lehet minden olyan keresztény törekvés számára, amely az evilági valóságon akar alakítani. Talányos ezért értelme a teremtés iránti keresztény felelősség számára is. Talányos azért is, mert az Írás más helyein meg olyasmit olvashatunk, ami épp az evilági tettek és történekek komolyan vételére ösztönöz, például: „amikor megtettétek ezt egynek e legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek” (Mt 25,40) [KNB], vagy: „Isten országa köztetek van” (Lk 17,21) [KNB].

Az idei Teremtés hete témája, melyet a nemzetközi Season of Creation igeszakaszához igazodva választottunk Izajás / Ézsaiás próféta könyvének 32. fejezetéből, arra is hív, hogy ezzel a paradoxonnal bátran szembesüljünk, sőt merüljünk el benne.

A próféta nonkonformista üzenetet hirdet, nem alkalmazkodik a közgondolkodáshoz. Most élénk tárul üzenetében is zavarba ejtő módon keverednek az ítélethirdetés és az üdvösség ígéretének prófétai képei. Gyász és pusztulás jelenik meg akkor, amikor minden rendben lévőnek tűnik, Isten békéje és áldása pedig akkor lép be a Lélek által, amikor nem látszik remény. Emberi gondolkodással nem megjósolható határvonalak választják el a gyászt a reménytől, a veszteséget az újjáéledéstől. Isten Lelkének mozgása

nem kiszámítható, és nem mindig ott és úgy működik, ahol emberi szempontból valószínű lenne. Izajás éppen ezért nem az olcsó reménykedés prófétája, hanem a Teremtő által alkotott és kézben tartott valóság komolyan vételée. Annak hirdetője, hogy Isten az igazi cselekvő, de annak is, hogy az igazságosság nélküli béke illúzió, a felszíni siker nem ment meg a belső ürességtől, és a jólét önmagában még nem jelent áldást.

Keserves úton tapasztaljuk meg mindezt. Abban, amit a keresztény tapasztalat bűnnek és megtérésnek nevez, és abban, amit a mai kor ökológiai krízisnek hív. Evilági elbizakodottságunk gyászba borít – minket és teremtménytársainkat –, földi sikereink megcsalnak. Ám amikor mélyponton vagyunk, kiárad ránk a Lélek, és ez az esemény – ha befogadjuk – választóvízzé válik. Békét ad a benne bízóknak, és „elsüllyeszti” (mint a várost, vö. Iz 32,19) azokat, akik önmagukhoz ragaszkodnak.

Miként vonatkozik ez a teremtés iránti hívó felelősségre? Az nem elsősorban ügy, program vagy akció, hanem útként tárul élénk: olyan útként, amelyet Isten maga hívott megtenni Vele együtt, és amelyen a Lélek az igazi cselekvő. Az ember és környezete nem válik el egymástól: ahogy e prófétai látomásban is, együtt buknak, együtt élednek. Az, ami kívül történik – mezőn, városban, szőlőben és sivatagban –, nem független attól, ami az

ember szívében zajlik. De „fentről nézve” is igaz ez: a Lélek, aki újjáteremti a leromboltat, nemcsak a természet rendjét teszi újra egészsé, hanem az emberi igazságosság és béke új lehetőségét is megnyitja.

Az idén 800 éves *Naphimnuszt* (A teremtmények énekét) író Assisi Szent Ferenc útja is nagy példa erre. Ő eredendően nem a teremtmények szépségének és értékének csodálatában merült el, hanem először mindentől elszakadva Istent választotta, átélte Krisztussal a kicsinységet és a sebeket, és az Úrral egyesülve, Tőle tekintett vissza új szemmel, megtisztult szeretettel a teremtményekre. Így vált ő a modern kor környezeti törekvéseinek keresztény modelljévé, és csak ez lehet a teremtsésvédelem sajátos útja is. Az igazi béke és a teremtés valódi megóvása nem akkor jön létre, ha „lefelé” nézünk, hanem ha „felfelé”, „az odafönt valókra”.

De ennek a „felfelé bizakodásnak” meg kell határoznia „lefelé igazodásunkat”, különben maga Isten figyelmeztet hiteltelenségünkre. Izajás ezért nagy hangsúlyt fektet az igazságosságra. Tehát azzal, hogy Istenre bízunk magunkat, és Tőle várjuk az igazi üdvöztető cselekvést, nem válunk közömbössé a világ iránt. Csak nem beleveszve, hanem – mint Ferenc – Istent választva élünk benne. Izajás korában a fenyegetettség közepette megvalósuló látszólagos fejlődés és konjunktúra hamar elfeledtette sokakkal Istent és az Ő Törvényét. Ezért hangzanak el a prófétai igék az elbizakodott nép ellen. Az ökológiai krízis is ilyen: nem fogjuk

megoldani, míg önző céljainkat megvédő technikáinkban bízunk. Isten viszont szabadulást, békét és üdvösséget szán és készít nekünk, ennek megvalósításába pedig bele akar vonni minket is.

Isten népének földje gyönyörű mező és termékeny szőlő. Isten népe az a megajándékozott közösség, amely keresi Istent, ragaszkodik hozzá, szereti; ami egyenlő azzal, hogy megtartja parancsait. Ez a nép, ez a közösség műveli és őrzi a földet, és tagjai szeretik egymást. A bűn lényege az engedetlenség, amely a kevélységből és a szeretet hiányából fakad. Csak egy szívünk van, és ez a szív most önzővé vált minden teremtménnyel szemben. A bűn következtében a föld, a táj, amelylyel rosszul (azaz nem Isten terve szerint) bántunk, ellenünk fordul. Elvadul, tüske és tövis veri föl. Nem abban az értelemben vadul el, hogy visszaáll az eredeti ökoszisztéma, a szép természet, hanem hogy a nem odavalók – gondolatok és tettek, növények és állatok, időjárási szélsőségek – inváziója történik mindenütt.

Mellünket verjük, és bánjuk már, amit tettünk, amikor kiderül, hogy az elnyomott, elhanyagolt és kizsákmányolt természetre mennyire rászorultunk volna, hogy örömmel és vigasságunkat annakidején a természet ajándékai alapozták meg; amikor kiderül, hogy az a palota és az a város, amelyet a természet már nem lát el – mert nem tud ellátni – kiürül és elhagyottá válik.

A magasból kiáradó Lélek az, aki megújíthat bennünket, irgalmasan visszavezetheti a népet Istenéhez. Ő taníthat

meg minket a teljes igazságra, Ő vezethet vissza Isten törvénye, a természettörvény útjára. Ha jog – azaz a valósághoz igazodó szabályok, és a szabályokhoz igazodó viselkedés – honol újra a természetlen, sivár és veszélyes sivatagban, akkor az ismét viruló és termékeny lesz, és gyümölcsöt hoz.

A mi munkánk és igazságosságunk nem váltja meg a világot, de a Szentlélek művével és igazságával simít egy-lelkűvé, aki viszont nemcsak minket magunkat

von be az Ő működésébe, hanem – rajtunk keresztül – a többi teremtményt is. „Nagyobb tetteket viszünk végbe...” – ígérte Jézus (vö. *Jn 14,12*). Higgyük el, hogy az Úr nagy dolgokat akar cselekedni népe javára, népe által pedig a teremtés javára, és engedjük, hogy Lelke által bennünk és közöttünk cselekedje azokat.

Az Ökumenikus Teremtsésvédelmi Munkacsoport nevében
Nobilis Márió és Zlinszky János

Első nap • Gyász

Nem csak Izrael és Júda történetében látunk példát a jó és rossz idők folyamatos váltakozására, de Isten üdvösség terjesztésére választott népének életében a két korszak olyan kitartóan és intenzíven követi egymást, hogy aki történelmi tanulságot szeretne látni ebben, felfedezheti benne a világ megváltoztathatatlan törvényét. Ha megkérdezzük, az emberek és népek döntő többsége békeséget, közösséget, együttműködést és jó életet szeretne. Hogy mégsem ezek jellemzik az emberek és országok életét történelmi léptékben, az feltehetően azoknak a gondolatoknak és tetteknek köszönhető, amelyek olyankor kerülnek felszínre, amikor azt gondoljuk, épp nem kérdezi senki.

Mintha minden ember szíve mélyén ott élne Isten örök törvénye és akarata a másik ember elfogadásáról és

a saját életünk másokkal közösen létrehozható, kiegyensúlyozott kialakításáról, és ugyanennek a szívnek a mélyén, egy másik, sötét zugban ott suttogva a hitelenség, a reményvesztett lemondás arról, hogy igaza van Istennek. Számos érvet gyűjtünk jóformán egész életünkben, hogy megindokoljuk, hogyan és miért nekünk van igazunk Istennel szemben. Ő pedig az esetek nagy részében újabb eséllyel ajándékoz meg minket. Izrael és Júda bibliai története folyamatosan arról szól, hogy emberek, közösségek és népek akkor döntenek a leghelyesebben, ha érdeklődnek Isten világról, életről és a jó élet útjairól szóló útmutatásai iránt.

Emellett a bibliai történetek nagy része arról is meggyőző, hogy a Teremtő a végsőig elmegy a megmentésünkért. Egészen megdöbbentő, hogy hány embert hányféle úton küldött már el az önfejlőségük miatt vesztükbe rohánókhoz! Ugyanilyen megdöbbentő az is, hogy Ézsaiás szavait olvasva nemcsak a Kr. e. 7. század történelmi és társadalmi viszonyai között volt érvényes a mindeket ismerő örök Isten mondanivalója, hanem most és itt, a 21. századi civilizáció sűrűjében, a környezeti és emberi kapcsolatok egyre súlyosabban veszélyeztetett korában is.

Isten, Te, aki a mennyekben: köztünk és mindenhol vagy! Kérünk, ajándékozz meg minden értelmet meghaladó békeességgel, hogy bűneinket keresve és megvallva, szívből elgyászolhassuk neked nem tetsző gondolatainkat és tetteinket. *Amen.*

Fotó: Matheus Potsclam Barro @Pexels

A világ jelentős részén beszűkültek az életfeltételek. A bajban levő emberek életének és halálának mindennél előbbre való ügye gyakran találkozik a jobb helyzetben levők érzéketlenségével vagy nyereségvágyával. A népek és nemzetek közötti segítségnyújtás általános eszméje helyett egyre divatosabb választás a nemzeti bezárkózás. Természetes, hogy így a rászorulókon, peremre szorulókon is egyre nehezebb segíteni, bár talán mégis volna rá lehetőség, ha közben nem épülne esztelen gyorsasággal a tagadás színes, cinikus és nárcisztikus világa.

Pedig az Írás tanúsága szerint a legnehezebb időkben is lehet számítani Isten segítségére, mely ugyan nem rendelhető meg, érvényre jutása mégis közelebb hozható a józan beismeréssel. Ennek az őszinte, tevékeny és hatékony beismerésnek a neve: gyász. Régi gondolkodásunk, romboló erejű elutasításaink, érzéketlen rossz szokásaink elsíratása egyénenként, közösségeként, népként... Csak innen kezdődhet az új, Istennek tetszőbb része életutunknak és történelmünknek.

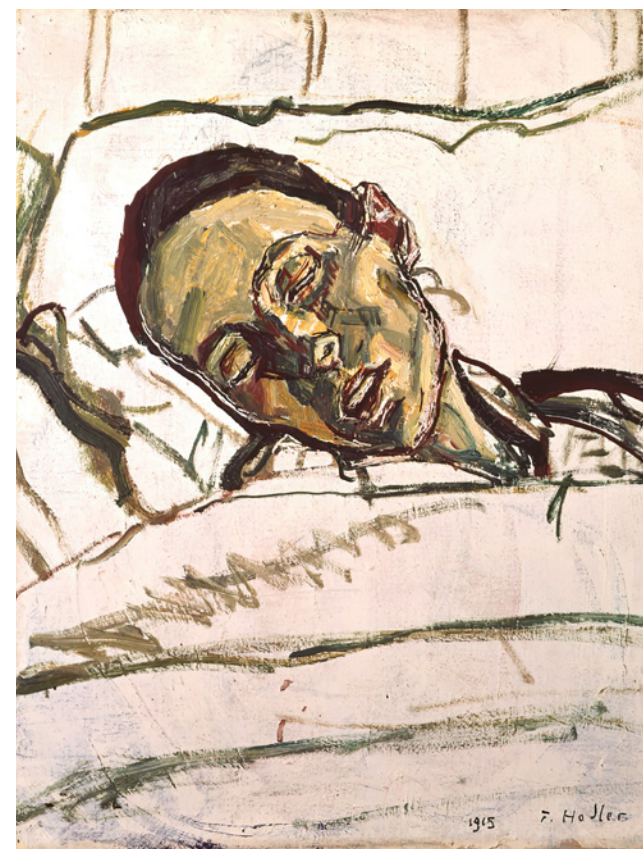
Béres Tamás

Ferdinand Hodler: A haldokló Valentine Godé-Darel

Az 1853-ban született Hodler szegény családból származott. Apját még gyermekkorában elvesztette, ezután édesanyja egy alkoholista dekorációfestőhöz ment feleségül. Amikor 1865-ben édesanyja is meghalt, nyolc gyermeket hagyott árván – a legidősebb közöttük Ferdinand volt. Mindössze 12 évesen neki kellett gondoskodnia a testvéreiről. Cégtáblákat festett és másolatokat készített, hogy jövedelemhez jusson – ebben a tevékenységben hamar sikeressé vált. Ennek köszönhetően rövidesen egy spanyolországi tanulmányútra is eljutott. 28 éves korában bérelt először műhelyt, első önálló kiállítása pedig 1887-ben nyílt meg Bernben.

Hodler több képet is készített kedveséről, a nála húsz évvel fiatalabb Valentine Godé-Darel-ről. Különösen megrendítő az a festménysorozat, amelyet akkor kezdett el, amikor kiderült, hogy Valentine emlőrákban szenved. A sorozatban Valentine betegségének valamennyi stádiumát megörökítette – egészen az asszony haláláig. Hodler előtt több festő is lefestette kedvesét a halálhoz vezető úton, de egyikük sem készített a haldoklás folyamatát ilyen részletességgel bemutató sorozatot. A műciklust általában Godé-Darel betegségének kezdé-

tétől számítják, de a betegséget ábrázoló festmények mélysége akkor válik igazán érthetővé, ha nyomon követjük az ábrázolás ívét megismerkedésüktől kezdve egészen a végkifejletig, a halál pillanatáig. A kezdetben gyakran használt piros szín lassan teljesen eltűnik a képekről. Maga Hodler, aki naplót és jegyzeteket is írt, ezt így foglalta össze: ezek a képek „az élet vertikumától a halál horizontjáig tartó mozgást” jelenítik meg.

Második nap • Elhagyatottság

Földünkön a jelen írás keletkezésének időpontjában körülbelül 8,2 milliárd ember él. Szárazföldjeinket és víztömegeinket sűrűn hálózza az élet, körülbelül 7,7 millió állat- és növényfajt ismerünk, és tudósok azt feltételezik, hogy 60%-a a fajoknak feltérképezetlen. Egy 2022-es tanulmány szerint csak a hangyák száma 20 ezer milliárd a Földön. Bár bolygónkon jelenleg még mindig van tizenkilenc, emberek által lakatlan kis terület, sziget, alapvetően azt mondhatjuk, hogy nem vagyunk egyedül sehol sem: teremtménytársaink, embertársaink körülvesznek bennünket, bármerre megyünk, bárhol legyünk. És mégis, ki ne ismerné az elhagyatottság érzését?

„Mert üres lesz a palota, elnémul a város zaja” – írja a próféta. Aki ismeri a nagyvárosok állandó nyüzsgését, zaját, mocskát, fojtogató nyomását, abban még vágy is ébredhet a fizikai magány iránt. De így folytatja: „A várhegy és a bástya örökre állatok búvóhelye lesz, zebrák viháncolnak ott, és nyájak legelésznek.” (vö. Ézs 32,13) [RÚF] Ebben a vízióban az „örökre” szó és a viháncoló vadvilág képe már nem a barátságos, csendes énidő kifejezése, hanem valami félelmetes és nyomasztó hiány: az elhagyatottság jelzője.

Az elhagyatottság nagyvárosi forgatagban, jókedvű társaságban is megtalálhat bennünket, de elfoghat minket szereteteink temetésén állva, egy mindig

forgalmas kórház várótermében, egy rosszízű családi perpatvar után, vagy bárhol, bármilyen nehéz helyzetben. Vajon mitől leszünk elhagyatottak, és ki vagy mi hagyott el bennünket?

Elhagyhat bennünket társ, barát, családtag, a környezetünk, elhagyhatjuk magunkat – és elhagyhat bennünket Isten is. De vajon ezek a különböző okokból előálló elhagyatottságok lényegileg is

különböznek, és egymástól függetlenül történnek?

Az elhagyatottság önkéntelen állapot, elszenvedője nem önnön akaratából vagy döntése következményeként jut ebbe a helyzetbe. Ugyanakkor az elhagyatottság azt is jelenti, hogy volt korábban egy állapot, amikor „jó volt”, amikor „minden kerek volt”, amikor nem voltunk elhagyatottak. Csak ennek a kezdeti jó és teljes állapotnak ismeretében érthetjük meg az elhagyatottság súlyát és terhét, és csak ezen keresztül juthatunk oda. Csak akkor érthetjük meg, hogy mit jelent Istentől elhagyatva lenni, ha ismerjük Istent.

Isten Élet, Isten Igazság, Isten Szeretet, Isten Világosság, Bölcsesség, Boldogság, Békesség, Áldás, Isten minden jó forrása. Ezek a jó dolgok mind Istentől származnak, és ezeket mi, teremtmények az Ő megbízásából képviseljük egymás felé, az Ő Lelke által vezérelve és az

Ő Lelke közösségének támogatásával. Amikor Istentől vagyunk elhagyatva, akkor az élet, igazság, szeretet, világosság, bölcsesség, boldogság, békesség, áldás és minden jó hiányát, a korábban kereknek és teljesnek megélt állapot hiányát éljük meg.

Azonban az elhagyatottság – bármennyire keserű és nyomorúságos állapot – nem jelent elveszettséget. A keresztre feszített Jézus, amikor a zsoltár szavaival felkiált – „Istenem, Istenem, miért hagytál el?” (Zsolt 22,2a) [RÚF] –, akkor annak a megtörhetetlen hitnek és bizalomnak adja jelét, hogy az Istentől való legsötétebb elhagyatottságban is lehet és kell Istenhez kiáltani. Lehet Isten vigasztalásában, Isten sorsfordító hatalmában bízni. Lehet Isten Lelkének kiadásáért könyörögni. Lehet Istentől Istent kérni.

Koltai Zsuzsa

Istenünk, Teremtő Atyánk, Te adtad nekünk életünket és mindenünket. És Te adtad nekünk annak tudatát is, hogy valamikor, valahol, egyszer minden kerek, szép, jó és áldott volt a Veled való közösségben. Amikor most ezerfelől leselkedik ránk az a veszély, melyet a saját környezetpusztító vétkeink okoztak, akkor Te adj nekünk erőt, Te adj nekünk hitet, hogy legyen bennünk alázat és bátorság Hozzád kiáltani és Lelkedért könyörögni. Erősítsd meg közösségeinket, hogy egymás számára megadhassuk mindazt, amit feladatul ránk bízál. Jézus Krisztusért. *Ámen.*

Sandro Botticelli: Az elhagyott

A korai reneszánsz mester egy különös alkotása *Az elhagyott* című kép. A festményen mindössze egyetlen alak látható, akinek származása és etnikai hovatartozása ismeretlen. Egyes műértők azt feltételezik, hogy a kép Lucretiát ábrázolja, azt a nőt, akit Sextus Tarquinius erőszakolt meg. Mások úgy vélik, a festmény az *Énekek éneke* nőalakját ábrázolja. Ez utóbbit valószínűsíti a háttérben látható épület és a nő lábánál heverő ruhadarab. Az épület stílusa emlékeztet egy zsinagógára. A zárt ajtó formája ugyancsak figyelemre

méltó: tetején csillagok sorakoznak. A nő lábánál heverő ruhadarab olyan, mint az *Énekek Énekében* említett fátyl vagy köpeny. A festmény üzenete nyitott és kétértelmű. A nő sír és magára maradt. Mintha egyetlen kérdés visszhangozna a képben: „miért?”. Miért sír? Miért van egyedül? Miért van bezárva mögötte az ajtó? Miért van letépvé a fátyla?

Jacques-Edouard Berger szerint: „Ez egyszerűen a csend keresésének képe, amely annyira messzire megy, hogy telje-

sen kitölti a mű szerkezeti szigorúságát.” Az *Énekek énekének* általános üzenete túlmutat egyetlen asszony sorsán: „Megnyitám én (az ajtót) az én szerelmesemnek, de az én szerelmesem elménvén, elvonta vala magát, az én lelkem megindult vala az ő véle való beszédem miatt; keresém őtet, és nem találám meg őtet, kiáltám őtet, de nem felele nékem. Megtalálának engemet az őrizők, kik az várost kerülik,

megverének engemet, megsebesítének engemet; elvövék az én fédelemet éntülem az kőfalnak őrizői.” (*Énekek 5,6–7*) [KG]

A síró nő minden nőt képvisel, akit elhagytak és bántalmaztak. Tragikus és fájdalmas mindazokra a nőkre gondolni, akik átéltek ezt, és ez a festmény ennek a fájdalomnak és szomorúságnak a tanúsága.

Harmadik nap • A Lélek kiáradása

A Szentlélek uralkodik az egész világon, mozgásban tartja a mindenséget és a legnagyszerűbb segítője az ember életének, különösen a lelki életének. A Szentlélek foglalkozik velünk, magunkhoz vesszük, őt lélegezzük, beszél velünk, szeret minket, körülvesz minket. Neki kell belépnie a családok életébe, hogy gyermek szülessen.

A világ teremtésekor a földet elfedte a víz, a sötétség és a mélység, de „Isten Lelke lebegett a vizek felett” (*Ter 1,2*), vagyis a Szentlélek energiája. A föld láthatatlan volt, és egyedül Isten Lelke lépett be a sötétségbe és a mélységbe. Később Isten megalkotta az embert „a földnek porából, és orrába fújta az élet leheletét, és az ember élő lélekke lett” (*Ter 2,7*). A Szentlélek az Atyától ered és a Fiún nyugszik. A Szentlélek

tehát „az Atyában volt, a Fiúval együtt dicsőítjük, egy hatalom, egy lényeg, egy istenség” (*Alkonyati szertartás Pünkösöd, doxastikon*), ő tölti meg a világmindenséget is. „Az Úr Lelke betöltötte a mindenséget” – mondja a Szentírás (*SalBölcs 1,7*). A Szentlélek betöltötte a mindenséget, a láthatót és a láthatatlant, az ismeretlent és az ismertet. Ahogy a szivacs, amikor vízbe mártjuk, megtelik vízzel, úgy „az a másik víz” (*Jn 4,14*), a Szentlélek betölti a mindenséget. Máshol ezt olvassuk a Szentírásban: „A Te romolhatatlan Lelked van mindenben” (*SalBölcs 12,1*). Mindenben és mindenben, mindenhol, bárhová is mégy, a Szentlélekkel találkozol. Bárhová is nézel, az egekre, a felhőkre vagy a pusztulásba, mindenhol ott van a romolhatatlan és örök Szentlélek. Ha megtanuljuk kérni őt, ha a szemeink megtelnek könnyekkel, és ha töredelmes szívvel kérjük Őt, akkor könnyen megtaláljuk...

Testvéreim, vonzzuk mindannyian magunkhoz Őt! Amikor ezt cselekedjük, mi is Isten fiaivá válunk, elnyerjük a fiúvá fogadás Lelkét, „akiben azt kiáltjuk abba, atya” (*Róm 8,14–16; Gal 4,6*)... Az Egyház nem élhet a Szentlélek nélkül, nekünk pedig, akik a részei vagyunk, ahhoz,

hogyan bírjuk a Szentlelket, szükségünk van arra, hogy az Egyház lehívja, leesdekelje. Vagyis, nekünk együtt kell munkálkodnunk az Egyházzal és az Egyháznak pedig hívnia kell a Szentlelket. Ezért kezdünk minden szertartást a „Mennyei király” imádsággal és fordulunk mindig a Szentháromsághoz. Krisztus adott nekünk garanciát, bizonyosságot, „a Lélek zsenéjét” (*Róm 8,23*), a Szentlelket. Próbáljuk hát mi is sóhajainkkal megtenni azt, ami tőlünk telik, hogy a Szentlélek eltöltsön bennünket, és eljussunk addig, ahol a saját sátrunk hátramarad, mi pedig, a szabadok, a Szentlélekben társalunk a mennyekkel.

„A Lélek a király. Belépett a kincstárunkba, és adhat nekünk tudást, ismereteket, és olyan gazdaggá tehet, amennyire akarjuk” (*1Kor 12,8*). „Azt mondja az Úr... veletek vagyok... és a Lelkem közöttetek lakik” (*Agg 2,4–5*). Veletek vagyok én, az Atya – mondja Isten –, és mivel ti egy test vagytok, ti vagytok az Egyház, kiárasztottam rátok a Szentlelket.

(Szymonopetraszi Emilianosz,
A Szentlélekről, részletek)
Ötvös Csaba József

Mennyei Király, Vigasztaló, Igazságnak Lelke, aki mindenütt jelen vagy és mindeneket betöltesz, minden javak kincsestára és az élet adományozója, jöjj és lakozzál mibennünk, és tisztíts meg minket minden szennyfolttól, és üdvözítsd, Jóságos, a mi lelkünket. *Ámen.*

Mark A Hewitt: Amikor eljött pünkösöd napja

A művész 2012-ben készült munkája a Lélek kitöltésének az *Apostolok Cselekedeteiben* leírt történetére épül. A mű azonban szakít azzal a hagyománnyal, mely ragaszkodik a lángnyelvek jól artikulált ábrázolásához. A fejek felett mindössze piros, sárga és narancs színű vonalakat láthatunk, melyek szövényes hálózata a kapcsolódások szinte végtelennek tűnő lehetőségét hordozza. Ez az ábrázolás jól illeszkedik ahhoz a kortárs teológiai gondolathoz, amely megfogalmazza, hogy a szentség valójában a kommunikáció maga – az, amikor létrejön emberek között a megértés.

A fejek felett futó, kacskaringós vonalak, melyek már-már olyan benyomást keltenek, mint egy elektromosvezeték-gombolyag, egyesítik a lángnyelvek képét az üzenet megértésének csodájával, a nyelveken szólással. A csoda itt nem elsősorban abban rejlik, hogy az apostolok számos különböző nyelven szólaltak meg, hanem abban, hogy a hallgatók mindannyian a saját nyelvükön értették meg őket. Az elbeszélés súlypontja tehát nem a beszélőn, hanem a hallgatókon van: a Lélek ajándéka a megértés. Hewitt pasztellje a Lélek kiáradásának egyik legizgalmasabb adaptációja.

Negyedik nap • Igazság

A 2025-re választott igazsakasban a próféta a boldog jövődő leírásának mintegy felében az igazság érvényre jutásának idejét és megnyilvánulási formáit festi le karakteres ecsetvonásaival. Az igazságra szó szerint hivatkozó két verset (*Ézs 32,16–17*) „történeti” perspektívába helyezi a 15. és a 18. vers, melyekben világossá válik, honnan származik, és mit eredményez az igazságosság. A Lélek kiáradása teszi lehetővé az igazság földi lakozását, s ennek a lakozásnak a következménye az örökre szóló béke, biztonság és nyugalom. A Lélek teremtő munkájának köszönhetően az igazság beköltözik a földi terekbe, és garantálja a létezők fejlődésének, egyszersmind egymás mellett élésének optimumát.

Az igazság *Ézsaiás* ábrázolásában nem törvény vagy törvényeskedés, nem az élet jó folyását szavatoló szabályrendszer, hanem olyan élettel teli, a Lélek légnemiségében osztozó szubsztancia, amely a létezők közös hajlékában teremtő és minden életműködést átformáló módon jelen van, legfőbb jellemzője mégsem a dicsőséges uralkodás, hanem az alázatos és csendes szolgálat (vö. *Ézs 32,17*).

A kép, amelyben Isten népe és az igazság közös térben, egymástól elválaszthatatlan, termékeny és boldog, konfliktusoktól mentes életközösségben lakik, nyilvánvalóan eszkatologikus utalás: ez az az ajándék, amelyet a megbé-

kélt Isten megbékélt népének az örökkévalóságban szán. De vajon hol ez az örökkévalóság, mikor veszi kezdetét az örök élet? Elegendő-e, ha úgy vágyakozunk rá, mint olyasvalamire, ami földi létünkötől radikálisan különbözik, az ellentmondásokkal és feszültségekkel teli, általunk ismert életet pedig mindenestül maga mögött hagyja, érvényteleníti? Krisztus üdvösségszerző kereszthalálának gondolata könnyen indítja arra a következtetésre a keresztény közösséget újra meg újra, hogy a földi élet mindenestől feledhető,

az új élet reményében lerombolható, átmenetiségére való tekintettel szabadon kihasználható vagy akár elpusztítható.

Az ószövetségi jövőmondások nem feltételeznek ilyen cezúrát, a jövődő a választott nép valós, evilági jövője, amelynek alakulásáért a nép Istene iránti hűségével is felel. Az igazság azonban nem emberi találmány, nem emberi erőfeszítés eredménye, a Lélek kiáradásával jön közénk, tölti be a teret és kezdi meg az élet szolgálatát. Az igazság légkörében kertté válik a pusztá, erdővé a kert, az élet megsokszorozza önmagát, és nem fordul többé önmaga ellen. Nem mi teremtjük

az igazságot, erre nem vagyunk képesek, mindössze élhetünk vele és általa. Elfogadni, hatni engedni mégis csak akkor tudjuk, ha teret hagyunk neki: nem zárkózunk magunkba, nem hagyatkozunk saját, többnyire téves és elbizakodott elképzeléseinkre, hanem kitárjuk hajlékunk ajtaját, és örömmel engedjük, hogy átjárja, áthassa, formálja közös, az örökkévalóság mint valós folytatási lehetőség iránt nyitott létezésünket.

Szűcs Kinga

Istenünk, kérünk, tégy bennünket nyitottá és elfogadóvá, hogy képesek legyünk jól élni ajándékainkkal. Add, hogy a ne az uralkodó, hanem a szolgáló igazság lelkülete járjon át bennünket akkor is, amikor úgy érezzük, a pusztában járunk, és add, hogy Veled és igazságod által egyszer a teremtett világ összes lakójával együtt megérkezhessünk a béke kiterjedt virágzásába, a nyugalom és a biztonság „erdőnek látszó” kertjébe. *Ámen.*

Fotó: Pavel Danilyuk @Pexels

Francisco Goya: Meghalt az igazság

Murio la Verdad.

Francisco Goya, a portréfestészete kapcsán nevéssé vált királyi és udvari festő 1793-tól kezdődően új műfajjal kezdett kísérletezni: kis formátumú rézkarcok készítésébe fogott – immár nem megrendelésre, hanem belső indíttatásból. E művek által kívánta minél szélesebb körben ismertté tenni társadalomkritikáját. E munkák egyik megrázó darabja a *Meghalt az igazság* címet viseli.

A festmény a liberalizmus védelmében született, és VII. Ferdinánd ab-

szolutizmusa, valamint a nemesség és az egyház kiváltságai ellen emel szót. A jelenet politikai üzenete egyértelmű. Egy fehér ruhás, fényt árasztó, fedetlen mellű fiatal nő fekszik holtan a földön. Ő az Igazság – egyben az 1812-es alkotmány allegóriája –, babérkoszorúval koronázva. A komor éjszakai környezetben néhány szerzetes és egyházi személy – élükön egy püspökkel – ásókkal és lapátokkal készülnek eltemetni őt. Örömmel temetik el ezt a veszélyes hölgyet: a veszélyes eszmét, a cádizi alkotmányt, melynek

hatálya alatt véget vetettek a nemesi kiváltságoknak, és előmozdították az egyházi vagyon elkülönítését. A jelenet jobb oldalán egy fiatal nő látható, aki kétségbeesetten sír az igazság halála miatt, és egy mérleget tart a kezében; ő is az igazságosságot jeleníti meg, akit az ab-

szolutizmus el akart némítani. Goya üzenete világos: az elnyomás és a társadalmi igazságtalanságokat konzerválni akaró erők csak időszakosan, átmenetileg daldalmaskodhatnak. Az igazság – bár most eltemetik – nem végleg bukik el.

Ötödik nap • Béke, nyugalom

Napi szinten találkozunk életünkben a béke kérdésével, kihívásaival, és ezek a találkozások egyúttal állandó feladatot is jelentenek számunkra. Egyre inkább érezzük és átéljük, mennyire nem egyszerű célt tűzünk ki magunk elé, amikor megbékélésre törekszünk és ezért imádkozunk. Az *Ézsaiás próféta könyvének* 32,17–18 verseiben a boldog jövő leírásában a béke központi fogalomként jelenik meg. A két rövid versben béke-teremtésről, a béke szolgálatáról, a békés hajlékban és gondtalan nyugalomban való életéről szól a próféta.

Az ószövetségi héber *shalom* kifejezés és újszövetségi, jézusi „békesség nektek” köszöntés mind egy olyan mély isteni harmóniára utal, amely az emberi élet mindenféle aspektusát lefedi. Mesze túlmutat ez a szó a háborúmentes állapot szűk értelmezési körén. Egyetlen magyar kifejezéssel tulajdonképpen nem is lehet visszaadni a szó tartalmát. A bibiai *shalom* nagyon tág jelentéssel bír: valaminek vagy valakinek a teljes, ép, egész állapota; egészség, lelki béke, poli-

Fotó: Mido Makasardi @Pexels

तिकai nyugalmi helyzet; ember és ember közti békés, baráti viszony; Istennel való békés kapcsolat; üdvösség, rendezettség, bőséges élet, áldás, biztonság. A *shalom* az a harmonikus állapot Isten, az ember, valamint a teremtettség között, amely támogatja az életet, amelyben az élet megvalósulhat.

Ha körbetekintünk, ennek az állapotnak sajnos épp az ellenkezőjét tapasztaljuk. Kizökkentünk az Istennel való harmóniából, kizökkent az egyensúly, és ezt nemcsak az emberi kapcsolatok, hanem a természet is jelzi. Hogyan tudunk ezen a helyzeten változtatni? A béketeremtés szolgálata (vö. *Mt 5,9*), amelyről Jézus a hegyi beszédben tanít, nem csak az emberi kapcsolatainkról szól, és természetesen nem pusztán a teremtettség világához való viszonyunkra vonatkozik. A békesség szerzése az Istennel megbom-

lott viszonyunk gyógyításából indul ki. Alapvető megbízatása ez Jézus minden tanítványának, akiknek új teremtményként az új teremtés követeivé kell válniuk a világban. Pál apostol azt írja, hogy ránk van bízva a békéltetés szolgálata és igéje (vö. *2Kor 5,17–19*) – álljunk be ebbe a szolgálatba, ne veszítsük el reménységünket, Isten munkatársaiként segítsük a léptek megtételét a gyógyulás útján.

Annyi mindent meg akarunk szerezni, és képesek vagyunk mindent meg is tenni ezért. De miközben begyűjti az ember a fizikai javakat, élvezeteket, földi kincseket, letarolja a földet, elhagyja azt, aki mindezt teremtetette és neki adta. Pedig nem azért tette ezt, hogy felszámoljuk, kizsigereljük, és elpusztítsuk, hanem azért, hogy műveljük, őrizzük, építsük és gazdagítsuk. Feladatunk, hogy önmagunk és a következő nemzedékek

számára megőrizzünk egy olyan *shalom* állapotot, a béke helyzetét, amelyben egy kiegyensúlyozott, egészséges, harmonikus kapcsolat működhet Isten és ember, ember és ember, valamint az ember és a teremtettség világ között.

Ez a *shalom*. Ez lenne a nyugalom állapota, az áldott élet és a boldog jövő. Nem véletlen, hogy amikor Ézsaiás ebben a csodálatos fejezetben az eljövendő jó királyról, a jó vezetésről, a Messiásról ír, akkor gondolatai tele vannak a természetből vett képekkel. Nem is lehet másként. A boldog és békés élet

csak így képzelhető el. Ahol a szél nem pusztító tornádó, ahol a zivatar nem áradó özönvíz, ahol a száraz tájon is van még frissítő patak és a kiszikkadt tájon is árnyék. Isten terve és Jézus Krisztus szándéka az eltörött kapcsolat gyógyulása. Engedjük, hogy átformálja életünket és életformánkat, hogy az elvesztett és eltörött egyensúlyt, a mennyei *shalom*-ot, békét újra megtapasztalhassuk Istennel, emberrel és a teremtettség valósággal.

Khaled A. László

Teremtő Istenünk! Életünk, kapcsolataink, környezetünk sokféle rendezetlenségében, töredezettségében hozzád fordulunk megújulásért, megbékélésért. Tudjuk, hogy a világ békessége a hozzád térésben, a veled való kapcsolat gyógyulásában indulhat el. Kérjük, használd bennünket céljaidra a teremtettség világ gyógyításában, megújításában, formáld át életünket és életformánkat! *Ámen*.

Fotó: Riccardo @Pexels

Iszaak Levitan: Csendes kolostor

Iszaak Levitan (1860–1900) orosz festő nem készített városi tájképeket; Moszkva is csupán egyetlen képén jelenik meg. Művészete középpontjában a „hangulati tájkép” különleges változata áll, melyben a természet nem pusztán háttér, hanem lelkiállapotokat, belső világot tükröz. Levitan az erdőben vagy a szerény vidéken található költői helyszíneket kedvelte. Munkáira jellemző a csendes, szinte melankolikus álmodozás a nagyrészt ember nélküli, idilli tájakon. Képeinek többsége a Tretyakov Galériában található. Bár késői műveiben már megmutatkozott

az impresszionizmus hatása, palettája általában visszafogott maradt.

Levitan nemcsak a fákat festette meg, hanem a rájuk eső fényt is. A fény különböző tulajdonságainak megragadására való képességét Claude Monet-hoz hasonlították, bár nem valószínű, hogy Monet műveit közvetlen mintaként használta volna.

1890 nyarán Levitan Jurjevecbe utazott, ahol számos tájkép és etűd mellett megfestette *A krivoozerszkiji kolostor lát képe* című festményt. Ez az alkotás képez-

te egyik legjelentősebb képe, a *Csendes kolostor* című munka alapját. A folyón átívelő deszkahíd, amely összeköti a csendes kolostort a külvilággal, a művész spirituális gondolatainak, hitének kifejezője. Ismeretes, hogy ez a kép mély benyomást

tett Anton Csehovra is. Ellentétben sok művésztársával, akik az orosz nép nehéz életéről akartak üzenetet közvetíteni, Levitan egyszerűen csak a szépséget akarta megfesteni.

Hatodik nap • A mélybe süllyedő város

A pusztulás látomása sűrű és súlyos: a természet megrendül, az ember világa hirtelen megsemmisül. A próféta szerint nemcsak az erdő dől le, hanem a város is elsüllyed – mélyre, ahonnan nincs visszatérés. A héber *sáfél* ige, amelyet itt „elsüllyed”-ként fordítunk, nemcsak fizikai süllyedést jelent, hanem erkölcsi lealacsonyodást, megaláztatást is. A város nemcsak eltűnik, hanem megszűnik méltósággal létezni. A várossal egy világrend omlik össze, amely hátat fordított a Teremtőnek. Egy életforma pusztul el, amely kizsákmányolja a földet, elhallgattatja a szegényeket, és nem hajlandó tanulni a történelemből.

Ilyen várost ismerünk a történelemből. Az ókorban a maja civilizáció omlott össze, miután saját kezükkel irtották ki az esőerdőt, amely a tájat és klímát védte. A 20. században Kínában az árvíz városokat öntött el és gátakat döntött le, amikor a Jangce felső folyásának hegyvidékein az erdőirtások után már nem volt, ami visszatartsa a csapadékat. 1999-ben Venezuela tenger-

parti sávját, Vargas államot napokig tartó özönvízszerű eső sújtotta. A megirtult erdőborítású hegyoldalak nem bírták megtartani a víztömeget: földcsuszamlások és sárlavinák zúdultak a vá-

rosokra. Egész negyedek, például Los Corales, több méter vastag iszapréteg alá kerültek – mintha valóban a „mélybe süllyedtek” volna. Az erdő már nem tudta tompítani az ítélet erejét. 2018-ban Olaszországban a Vaia vihar több millió fát döntött ki, amit földcsuszamlások és áradások követtek.

Ha magunkba nézünk, ezek a történelmi példák nem is annyira távoliak. Mert a város nem csupán kövekből áll. A város gondolat, életforma, emberi közösség. Ha az igazság és mérték helyett kapzsiság és közöny építi, előbb-utóbb lesüllyed – erkölcsileg és ökológiailag is. A Teremtés hetén nemcsak az élet szépségét kell szemlélnünk, hanem a pusztulás okait is. Mert ha nem látjuk meg

az elsüllyedő várost – magunk körül és magunkban –, akkor mi is részeseivé válunk a romlásnak.

A mélybe süllyedés azonban nem mindig végleges ítélet – lehetőség is a megújulásra. Mert a felemelkedéshez szükséges az elsüllyedés, ahogy a földbe vetett magnak is el kell halnia, hogy új élet fakadjon belőle. A megkövesedett életformák csak akkor újulhatnak meg, ha előbb szembenéznek saját ridegségükkel. A prófétai ítélet nem öncélú rombolás, hanem a gyógyulás kezdete – ha képesek vagyunk látni benne a megtérés lehetőségét.

Kodácsy Tamás

Urunk, Te látod, ha dől az erdő, és azt is, amikor a város alámerül a bűn, a közöny és az önzés sötétjébe. Könyörülj rajtunk, akik kiirtjuk az erdőt, de nem ültetünk reményt, falakat építünk, de nem közösséget, biztonságot keresünk, de nem igazságot. Taníts minket gyászolni azt, ami elromlott, és felelősen élni abban, amit még menteni lehet. Tedd érzékennyé szívünket a teremtett világ sebei iránt, és ébreszd fel bennünk a vágyat, hogy ne csak túléljünk a romok között, hanem akaratom szerint éljünk, és védjük azt, amit kezdetben jónak alkottál. *Ámen.*

Willy Stöwer: A Titanic elsüllyedése

Willy Stöwer (1864–1931), egy tengernagyfiaként született a németországi Wolgast városában, a Balti-tenger partján. Eredetileg fém munkásnak tanult, majd különböző német hajógyárak műszaki irodáiban dolgozott technikusként. Hamarosan rajzoló, illusztrátor és festő megbízásokat kapott. Tehetségét korán felismerték; festészeti technikáját autodidakta módon sajátította el. 1892-ben feleségül vette a jómódú családból származó Henrietta Dettmant, és ez lehetővé tette számára, hogy életét kizárólag a művészetnek szentelje.

II. Vilmos császár a művész lelkes támogatója és mecénása lett, Stöwer pedig a császár kedvenc tengeri festőjének számított. Stöwer 1905 és 1912 között több

alkalommal is elkísérte a császárt utazásaira. Tagja volt a Német Haditengerészeti Egyesület vezetőségének, 1907-ben pedig tiszteletbeli professzori címet kapott. Művészetében központi motívummá váltak az elsüllyedő hajók jelenetei. Megfestette a süllyedő Titanicot is, még abban az évben (1912), amikor a tragédia történt. Alkotásával prófétai módon megjövendölte annak a világrendnek az elsüllyedését, melynek ő maga is kedvezményezettje volt. A Titanic nem csupán egy hajó volt, hanem egyben a századfordulós társadalom jelképe is: akár egy vízen úszó város, rendelkezett minden olyan szolgáltatással, amelyet egy kisváros nyújtani tudott akkoriban. A Titanic elsüllyedése után két évvel kitört az első világháború; 1918-ban,

a vesztes háború és a berlini forradalom következtében II. Vilmos emigrációra kényszerült.

Stöwer élete és sorsa követte pártfogója és a Német Császári Haditengerészet sorsát. Legjelentősebb alkotói korszaka a császárság bukásával leáldozott. Később-

bi munkássága – császári támogatás nélkül – csupán néhány gőzhajózási társaság megbízására korlátozódott. 1931. május 31-én, kilenc nappal 67. születésnapja után, viszonylagos ismeretlenségben halt meg.

Hetedik nap • Micsoda a boldogság?

„Boldogok vagytok, akik mindenütt víz mellett vethettek, és szabadjára engedhetitek az ökröt és a szamarat.”
(Ézs 32,20) [RÚF]

Sokan keresik a titkát, közhelyessé vált már a boldogság keresése, boldogságra vágyani. Boldognak lenni ott, ahol vagyok – nem holmi idillben, nem úgy, ahogyan mások elképzelik. Ezért is lehetnek kevesen, akik ma a boldogságot a háborítatlan földműveléssel azonosítanák – sokkal inkább az anyagi gyarapodással, a karrierépítéssel, az önmegvalósítással kapcsolják össze. És kétségtelen, hogy a boldogság nem csak a földművesek sajátja – de mi van akkor, ha a boldogsághoz akkora változásra van szükség, mint amekkora a földműveléshez visszatérés lenne? Mert a boldogság nem elérendő cél, nem vágyott utópikus állapot, hanem Isten által megáldott élet – ott és akkor, ahol és ahogy vagyunk? Életmódváltás, hogy ne a hiányok, hanem az áldások felől szemléljük az életet.

A boldogság, az élet háborítatlansága és akadályozatlansága tehát nem a körülményeken múlik, hanem a Lélek kiáradásán. A Szentlélek kiáradásán, aki

az ige és a sákramentumok által táplálja egyházát – ad, mégpedig eleget ad az életre, sőt az örök életre. Víz mellett vetni annyit tesz, mint nem kiszolgáltatva lenni az esőzés szeszélyének, hanem gyökeret eresztetni az állandó víznél, az élő víznél, Jézus Krisztusnál. Gyökeret eresztetni, és azon keresztül napról napra magunkba szívni az éltető vizet, Isten ígését – nem kiszolgáltatva lenni annak, mikor ér el kívülről.

A boldogság ugyanakkor legtöbbször egyes számban hangzik: boldog vagyok, ha... boldog leszel, ha... De a boldogság sosem lehet magányos állapot, ezért szól így az ige: boldogok vagytok. Hiszen nyugtalan a szívünk, amíg meg nem nyugszik Istenben, mert „nem jó az embernek egyedül lenni” (1Móz 2,18) [RÚF]. Az ember társas lény, közösségre teremtett, harmóniában az egész teremtéssel, embertársaival és Alkotójával. A boldogság pedig az, amikor az ember megbékél – Alkotójával, embertársával

és az egész teremtett világgal. Pontosabban szólva: „Isten ugyanis Krisztusban megbékéltette a világot önmagával, (...) és ránk bízta a békéltetés ígését.” (2Kor 5,19) [RÚF]

A boldogság legvégül ezt jelenti: adni anélkül, hogy eredményt várnék tőle. Boldogok vagytok, akik víz mellé vethettek – de nem azért, mert ott bővebben arathattok, hanem mert az aratás Ura gondoskodik rólatok is. Vessetek, aratásra nem várva, engedjétek szabadon, vizonzásra nem vágyva – mert az ember feladata nem az eredmény felől értékelni a világot és a benne lévőket, hanem Krisztus keresztye és feltámadása felől, akiben Isten mindannyiunkat bőséges gazdagsággal ajándékozott meg. Boldogok vagytok, akik mindenütt e nagylelkűséget vethetitek el!

Ilosvai Dániel és Ilosvai Dorka

Szentlélek Isten, éltetőnk és meglelevenítőnk! Áldunk téged, aki az élet vizét gazdagon árasztod ki ránk ma is, és valósággal egybekötöd egyházadat annak fejével, Jézus Krisztussal. Köszönjük, hogy te tanítasz minket megelégedni – hiszen mindenünk, ami van, a te ajándékod, te pedig nagylelkű Isten vagy. Könyörgünk, formáld minket a te békességed követőivé, hogy minden teremtettség megnyerje benned boldogságát! *Ámen.*

Blasco de Grañén: A bölcsek imádása

Blasco de Grañén (1400 k. – 1459), más néven: „a lanajai mester”, a gótika korának festője volt. 1422-től Aragóniában tevékenykedett: II. Aragóniai János udvari festőjévé nevezte ki.

1435-ben ő készítette el a zaragozai Miasszonyunk-bazilika (Nuestra Señora del Pilar) oltárképét. Két évvel később az Épila városában található Santa María la Mayor-templom Santiago-oltárához is oltárképet festett. 1440-ben megkezdte a Ejea de los Caballeros-i San Salvador-templom oltárképének elkészítését, mely halála idején még befejezetlen volt; unokaöcsé fejezte be az alkotást.

A *bölcsek imádása* című festményének egyik jellegzetesége, hogy a rajta szereplő alakok arcán ott vibrál a halvány mosoly – vagy ha ajkuk nem is, a szemük mintha mégis mosolyogna.

Gáspár, aki elsőként térdel a kisdéd Jézus elé, csókkal illeti a gyermek lábát, aki áldásra emeli kezét. Ajándékozók és megajándékozottak mind ünnepélyes elragadtatással adják át magukat a beteljesülés örömének. A festmény arra hív bennünket, hogy mi is emelkedjünk fel lélekben ebbe a boldog-

ságos állapotba, ahol már nem a várakozás felemás izgalma, hanem a beteljesülés öröme tölt el minket is.

Réz-Nagy Zoltán

Jógyakorlatok

A kertben igazság honol

A Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ üvegházában és közösségi kertjében olyan bibliai tanösvény került kialakításra, amely hitoktatási, diakóniai, teremtésvédelmi és közösségépítési célokat szolgál.

Az intézmény fogyatékkal élő lakói és a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola hetedikes diákjai közösen vettek részt a kert kialakításában, rendezésében és a növények ültetésében, gondozásában. A program segíti annak a felelős szemléletnek a kialakítását, amelyet hitünk szerint az ember a teremtésben kapott.

A bibliai ösvény lehetőséget kínál különböző közösségi alkalmak szervezésére, mint például meditatív imaséta az érzékszervek bevonásával, tanulmányi

séta az élményszerű hitoktatás keretében, valamint közös kertészkedésre a diakóniai intézmény lakói, hozzátartozói, a dolgozók és a Reményik-iskola diákjai és dolgozói számára.

Az intézményi programok, iskolai tanórák és gyülekezeti alkalmak során QR-kódos táblák segítik közelebb hozni a kertbe érkezőkhöz a Biblia élővilágát, a bibliai kort és történeteket. A bibliai tanösvényen tett séta és pihenő során tapinthatóvá, láthatóvá, érezhetővé és érzékelhetővé válik a résztvevők számára Isten számtalan csodája, melyeket a rohanó hétköznapiak nem mindig veszünk észre.

Horváth-Gömböcz Eszter

Fotó: Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ

Fotó: RDNE @Pexels

Kis Kert – Nagy Terv

Az Ökumenikus Segélyszervezet TANDEM Fejlesztési Alap programja keretében a Kisvaszari Metodista Gyülekezet nagy kiterjedésű kertjében 2012 nyarától 2014 év végéig valósították meg a *Kis Kert – Nagy Terv* elnevezésű programot. A baranyai projekt célja az volt, hogy a nehéz életkörülmények között élő emberek megismerkedjenek a háztáji gazdálkodás alapjaival, és felfedezzék a zöldség- és gyümölcstermesztésben rejlő lehetőségeket az önellátásra, öngondoskodásra nézve. A metodista Pajta-Kápolnához tartozó közösség tagjai elméleti és gyakorlati képzésben is részesültek, konyhakerti növényeket ültettek, majd gyümölcsfákat is tele-

pítettek. Az „egyháztáji” gyümölcsös 70 faja tíz év elteltével fordult termőre. Alma-, körte-, meggy-, cseresznye-, szilva-, kajsziparack- és birsfákat is nevelnek itt. 2024-ben öt nagy láda alma termett, melynek nagyobb részét szétosztották vasárnaponként. A termés másik feléből 58 liter almalé lett. A gyümölcsfák gondozása, metszése, permetezése egyre több feladatot jelent, ezek ellátásában a kisvaszariak jelenleg még nagy segítséget kapnak a dombóvári testvérektől. Reménység szerint a helyiek a jövőben egyre inkább önállóan fogják elvégezni ezeket a munkákat.

Khaled A. László

Hitből fakadó felelősség – Egy közösség a teremtés megőrzéséért

Hajdúnánáson a református gyülekezet nem külön programként tekint a teremtésvédelemre, hanem a hitélet természetes részeként. A közösség igazi ereje éppen abban rejlik, hogy az intézmények és a gyülekezet együtt, egymást erősítve végzik ezt a szolgálatot – hitből, szeretetből, felelősséggel.

Az idősök otthona kertjében nyaranta együtt dolgoznak a nyugdíjasok és a konfirmandusok. Az idősök tanítják, hogyan kell palántázni, hogyan ismerhető fel a jó föld. A fiatalok pedig kérdeznek, és közben megtanulják, hogy a földdel való munka nemcsak fizikai tevékenység, hanem lelki gyakorlat is.

Az óvodában minden gyermek saját palántát nevel. Ahogy a növény fejlődik, a gyermekekben is nő a figyelem és a felelősség. A madárbarát kertben

odúkat készítenek, madarakat etetnek, és szelektíven gyűjtik a hulladékokat.

Az általános iskolában külön figyelmet kap a víz- és energiatakarékosság. A diákok közösen gyűjtik a használt elemeket, és részt vesznek természetismereti túrákon, ahol azt tanulják, hogyan lehet jelen lenni a természetben úgy, hogy ne romboljunk, hanem építsünk.

A gimnázium minden évben megrendezi a Teremtés hetét, melyen az adott témákról beszélgetnek és kapcsolódó programokat szerveznek. A diákok használt sütőolajat gyűjtene, bekapcsolódna a *Szeretethíd* programba.

A gyülekezet pedig összefogja mindezt. A prédikációkban rendszeresen megjelenik a teremtett világ iránti hála és felelősség. A templomkert zöld, a programokban pedig éppúgy helyet kap a közös kertgondozás, mint az igei elmélyülés.

Azt tanítják, hogy a teremtés védelme nem a jövő nemzedék „feladata”, hanem a jelen közösségének életformája. Együtt – gyerekek, pedagógusok, idősök, lelkesek, szülők – mindannyian részesei annak, amit Isten rájuk bízott.

Cseh Ádám cikke nyomán
Kodácsy Tamás

Fotó: Zelenka Attila

¹ <https://reformatus.hu/misszio/hirek/egyutt-a-teremtett-vilag-megovasaert/>

Az egyházasrádóci plébánia teremtésvédő tervei

A Szombathelyi Egyházmegyéhez tartozó egyházasrádóci plébánián már hagyománnyá vált a közösségi növénytermesztés. Zöldhagyma, fejjessaláta, zöldborsó voltak az első termékek. A plébánián aktív szolgálatot vállaló asszonyok segítenek a kertben szedett tyúkhúrból salátát készíteni, begyűjteni a virágzó körömvirágot, szárítani a gyógynövényeket, elkészíteni a bodza- és citromfűszörpöt. A korábbi plébánosok mintegy 60 db gyümölcsfát ültettek a kertben. Most már csak leszedni, befőzni kell a cseresznyét, meggyet, almát, körtét. A férfiak segítenek a fák metszésében, a kert gondozásában, a hittanos gyerekek az ültetésben, gyomlálásban. A közösségi alkalmakon a kertben nőtt növényekből készült teát lehet kínálni, a táboroknak pedig állandó programja a befőző nap. A füvet bárányok nyírják. A gyerekek simogatják,

csodálják őket. És már készül a tyúkól és a nyúlketrec. A szomszédban libákat tartanak, amelyek Szent Márton napja alkalmából a plébánián vendégeskednek.

Az iskolában és a filiális egyház-községekben *Tündérmézők* létesültek. Készül az *Öko-Plébánia* felirat, létesül bibliakert és fűszernövény-ágyás, valamint tervben van Noé bárkájának elkészítése is. A gyülekezet tagjai palántákat, növényeket és tanácsokat adnak egymásnak. Saját alapanyagból sütnek, főznek.

Talán sosem érik utol magukat a tervek, de rengeteg örömet ad annak tapasztalata, hogy mindig akad valaki, aki folytatja a természetközeli tevékenységek végzését, mert a közösségben felnőve ezt látta, és megszerette.

Aigner Géza plébános

Fotó: Merve Sezer @Pexels

Fotó: Sakura Studio Videoproduktion @Pexels

Ökumenikus összefogásban az őshonos tájfajtakért

A történelmi egyházak vezetői ökumenikus kezdeményezésre 2011. szeptember 5-én írták alá a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának irodájában *A táji adottságokhoz alkalmazkodó, Kárpát-medencében régóta termesztett gyümölcsfajták megőrzésében való együttműködés* dokumentumát. Az Agrárminisztérium támogatásával és a Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ szakmai irányításával megvalósuló program keretében több ezer gyümölcsfát fogadtak örökbe, és néhány száz nagyobb gyümölcsöskert is települt országszerte gyülekezetek és egyházi intézmények zöldterületein. Az egyházi „köznyelvben” jobbára csak *Őshonos gyümölcsfaprogram* vagy *Gyümölcsfák a papkertben* program számos régi magyar gyümölcsfajta megőrzését és a magyar tájba való visszahelyezését segítette elő. A NöDiK (Növényi Diversztás Központ – ma: Nemzeti Biodiver-

zítás- és Génmegőrzési Központ) pedig szakmai tanácsadással és a gondozásra vonatkozó képzésekkel is folyamatosan támogatta az örökbefogadó közösségeket.

Az ökumenikus program 2018-ban elnyerte az ECEN (European Christian Environmental Network – Európai Keresztény Környezeti Hálózat) Roman Juriga Eco-Church Award kitüntetését.

A program 2021-ben Skóciát is meghódította a Magyarországi Református Egyház együttműködésével. A skóciai baptista, református és episzkopális-anglikán testvérekkel közös páros program keretében Edinburgh-ban és Glasgow-ban is elindult az őshonos gyümölcsfajták megőrzésének skóciai programja.

Koltai Zsuzsa

Jeles évfordulók

Fotó: Pete Dóra

1700 éves az első niceai zsinat

Van-e ma még ereje egy 1700 éves hitvallásnak? Tud-e megszólítani egy olyan szöveg, amelyet Kr. u. 325-ben fogalmaztak meg, teológiai viták és történelmi válságok közepette? A válasz: igen – talán éppen most, amikor világunk soha nem látott mértékben szembesül ökológiai, társadalmi és spirituális krízisekkel. A keresztények ősi hitvallása, a niceai zsinat öröksége, már az első soraiban olyan igazságokat fogalmaz meg, amelyek nemcsak vallási, hanem erkölcsi és egzisztenciális iránytűként is szolgálnak: „Hiszünk egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak Teremtőjében.”

Ez a mondat egyszerre vallja meg az isteni szuverenitást és az ember felelősségét. Isten nemcsak a tapintható világ, a hegyek, folyók, fák, állatok és emberek teremtetője, hanem annak is, ami számunkra rejtett: az ökoszisztémák mély összefüggései, a légkör kényes egyensúlya, a jövő nemzedékek sorsa – mind-mind az Ő kezében van. A láthatatlan nem csupán metafizikai titok, hanem minden olyan valóság, amit nem érzékelünk közvetlenül, mégis hatással van ránk: legyen az klímaváltozás, földtani lassú mozgás, vagy épp a beláthatatlan következményekkel járó emberi döntések. A klímaváltság árnyéka, az ökológiai összeomlás

rémképe, a bizonytalan holnap – mindez nem Istentől független erő. De ezekkel a félelmekkel sem vagyunk egyedül. A hit épp abban erősít meg, hogy a rejtett dolgok sem ismeretlenek Teremtőnk előtt. Ő, aki a sötétségben is világosságot gyújt, nem hagyja magára a világot, sem a látható, sem a láthatatlan részét.

A hit Isten teremtető voltában azt is jelenti, hogy a világ nem a miénk – ajándék, nem tulajdon. A teremtetett rend törékeny egyensúlyát nem birtokolhatjuk, csak óvhatjuk. A teremtetés „művelése és őrzése” nem romantikus múltidézés, hanem égetően időszerű etikai parancs. Egy olyan korban, amikor a Föld túlhasználása és kizsákmányolása épp a legsebezhetőbbeket sújtja – embereket, állatokat, jövőt –, a hit nem hallgathat. Aki hiszi, hogy Isten a Teremtő, annak felelőssége van a teremtetésért.

A hitvallás nem áll meg az Atyánál: beszél Jézus Krisztusról is, akiről azt valljuk, hogy „általa lett minden”. A világ tehát nemcsak az Atya keze munkája, hanem Krisztus által formált valóság. Jézus nem csak a megváltás, hanem a teremtetés résztvevője is. Amikor testet ölt, nemcsak emberi természetet vesz fel, hanem a teremtetés részesévé válik – szenved vele, és megváltja azt. Ez azt jelenti, hogy nem

lehet elválasztani az ember üdvösségét a teremtetett világ sorsától. A természet nem díszlet, hanem részese az isteni történetnek.

És ott van a Lélek – „Úr és Élető” –, aki jelen van minden élőben. Nem csupán a hívők szívében, hanem a világ szövetében is. Az éltető Lélek az, aki mozgásba hozza a természet körforgását, aki megújítja a föld színét, aki ott van a növekedésben, a gyógyulásban, a reményben. Aki a Lélekben hisz, az az élet oldalán áll – és ott áll a teremtetett világ mellett is. Idén erről szól a Teremtés hete.

Ez a hármas hitvallás – Atya, Fiú, Lélek – nem elvont dogma, hanem egy olyan világkép, amelyből következik az életformánk. A keresztény ember nem uralkodó a világból, hanem sáfár. Nem kivonul a világból, hanem imádkozik érte. Nem kizsákmányolja, hanem ünnepli. Az ilyen hit megváltoztatja, hogyan fogyasztunk, hogyan építkezünk, hogyan közlekedünk, hogyan döntünk – mert minden tettünkkel a teremtetett világot érintjük.

Ezért a *Niceai hitvallás* nem a múlt emlékműve, hanem a jelen útmutatója.

Kodácsy Tamás

Uram, hogy lássak – 800 éves Assisi Szent Ferenc Naphimnusza

Idén ünnepeljük a *Naphimnusz* születésének 800. évfordulóját. Assisi Ferenc személyét és *A teremtmények dicséretét* a közgondolkodás gyakran a virágzó pipacsmezőkön boldogan táncoló szent alakjával kapcsolja össze. Ez a kép azonban, bármennyire is vonzó is, téves.

A *Naphimnusz* keletkezése idején Ferenc élete egyik legsötétebb időszakát éli át: testét és lelkét mély fájdalmak kínozzák, a fájdalmas kezelésekkal gyógyítani próbált szembetegsége pedig olyannyira elhatalmasodik rajta, hogy lényegében megvakul.

A *Naphimnusz* megírásakor Ferenc nem látja testi szemeivel a teremtett világot, belső szemével azonban élesebben lát, mint valaha. A teremtett világ iránti testvéri szeretet akkor teljesedik ki benne, amikor Istennel egyesülve gyötrelmeit őszintén, sallangok nélkül fel tudja tárni Isten előtt, és igent tud mondani rájuk. A teremtett világ dicsérete számára nem pusztán a szépség látása kapcsán bontakozik ki, hanem abban, ahogyan „a szépségben a Legszebbet szemlélte”, s hogy ebben a szemlélődésben „mindenből lépcsőt formált magának, (...) hogy elérje azt, aki egészen kíváncsi” – fogalmaz róla írt életrajzában Szent Bonaventura.

Ma többet látunk a világból, mint valaha a történelemben. Drónfelvételek, műholdképek, mikroszkópok felvételei állnak rendelkezésünkre, hogy megismerjük a teremtett világot – mégis, mint ha belső látásunk már nem volna annyira éles, mint Ferencé. Van szemünk, de nem látunk – gondolhatjuk *Márk evangéliumának* 13. fejezetét idézve. Ferenc, aki magát „egyszerű és tanulatlan” embernek

nevezte, olyan belső hozzáállásra tanít, amely megmutatja: elsősorban új szívre, új látásra van szükségünk ahhoz, hogy a teremtett világhoz Isten rendje szerint viszonyuljunk. Radikális szegénysége rávilágít arra a mély igazságra, hogy létezésünk gyökerében ott van egymásra utaltságunk: Istenre, embertársainkra és teremtménytársainkra szorulunk.

Nyolcszáz év sok mindent megváltoztatott, de Földanya nővérünk ma is kiált, hogy vegyük észre, lássuk meg, amit Ferenc vakon is tudott: mindent ajándékba kaptunk – és minden a testvérünk.

Kámán Veronika

Tíz éves a Laudato si' (Áldott légy) kezdetű pápai enciklika

2015. május 24-én mutatták be a nyilvánosságnak Ferenc pápa a „közös otthonunk gondozásáról” szóló *Áldott légy* kezdetű enciklikáját. Ferenc szeretetteljes, de szigorú, egyenes stílusában számos, már korábban is ismert kérdésre ad választ, de több olyan témát is érint, amelyet még senki nem fogalmazott meg. Az alábbiakban az enciklikából választott idézetek elé saját gondolataimat fűztem.

Amikor elfogadjuk, hogy a dolgokon lehet változtatni, és szeretettel feltöltekezve, az Úr gyengéd, de határozott támogatását érezve nézünk szembe a kihívásokkal, nyilvánvalóvá lesz, hogy nem érvényesek a kifogások, nincs értelme már kételkedni, és különösen nincs idő hezitálni, csak közös akaratral cselekedni közös otthonunk védelmében: ez a feladatunk!

„...mivel tudjuk, hogy a dolgokon lehet változtatni. A Teremtő nem hagy

magunkra minket, sosem fordít hátat szeretetternének megvalósításában, nem bánja meg, hogy megteremtett minket. Az emberiségnek megvan még a képessége, hogy együttműködjön közös otthonunk építésében.” (LS 13)

Amikor csillogó szemű gyermekeink és unokáink már látják és értik, hogy már régen rosszra fordult a világ, és tudják, hogy egyre inkább rájuk vár a feladat a megelőző nemzedékek mohó, önző életvitele következményeiként létrejött ökológiai és társadalmi katasztrófa elhárításában, akkor sokan közülük megtorpannak. Szüleik örökségét másolva beleragadnak a változatlanlanság léhán szendergő semmittevésébe.

„...a fiatalok új ökológiai érzékenységgel és nagylelkű szellemiséggel rendelkeznek, és néhányan közülük csodálatosan küzdenek a környezet védelméért, de olyan erősen fogyasztói és jóléti kö-

Fotó: Mazur @catholicnews.org.uk

zegben nőttek fel, amely megnehezíti más szokások kialakítását. Következésképpen egy nevelési kihívással állunk szemben.” (LS 209)

Amikor elfogadjuk, hogy Isten az embert a maga képére és hasonlatosságára teremtette, akkor nem hunyhatunk szemet a földön uralkodó rombolást, a társadalmakból kirekesztetteket, szegényeket, a természet pusztulását látván. Nem tárhatjuk szét a kezünket tehetetlenséget színélve, mondván: ez „nem a mi dolgunk”, hiszen létezik egyértelmű, jó válasz!

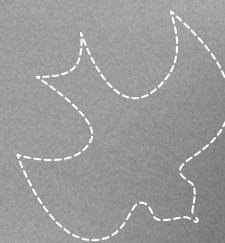
„Annak a hivatásnak a megélése, hogy védelmezői legyünk Isten művének, lényegi része az erényes életnek, nem valami szabadon választható feladat s nem

is a keresztény tapasztalat másodlagos szempontja.” (LS 217)

Amikor a félelem, a kiszolgáltatottság és a reménytelenség érzése árasztja el még a jólétben élő testvéreinket is, amikor a szorongás sátánkezű fojtó szorítása kényszerít térdre életre való közösségeket, és négyszögletű magányba száműzi társadalmunk tagjait, akkor csak az evangélium reménye és a kiútba vetett bizalom adhat igazi segítséget.

„Énekelve járjunk! Hogy a bolygónkért folytatott küzdelmünk és az érzett aggodásunk ne vegye el tőlünk a remény örömét.” (LS 244)

Nemes Csaba

Imaösvény

Fotó: Darya Grey_Owl @Pexels

Imaösvény

Ez az imaösvény arra hív, hogy állomása-it imádkozó lélekkel végigjárva találkozhassunk Isten nekünk szóló üzenetével és megnyíljunk a Lélek munkájára.

Az ösvény nyolc állomásból áll (0–7): minden állomás egy-egy feladatot és hozzá kapcsolódó imát tartalmaz. Az alábbi leírásban az egyes állomásokhoz szükséges előkészület, valamint a feladat- és imalapok szövege is megtalálható.

0. állomás:

Előkészület: Az alábbi szöveget nyomtassuk egy papírra. Az ígét cserélhetjük a felekezetünk szerinti fordításra.

Feladat- és imalap szövege:

Szeretettel köszöntünk ezen az imaösvényen, amely arra hív, hogy az állomásokat végigjárva Ézsaiás próféta szavai nyomán megnyíljunk a Lélek munkájára.

„Mellet verve gyászoljátok a gyönyörű mezőket, a termő szőlőtőkét, népem termőföldjét, melyet fölver a tövis és a gaz, és a vigadozó város sok vidám házát! Mert üres lesz a palota, elnémul a város zaja. A várhegy és a bástya örökre állatok búvóhelye lesz, zebrák viháncolnak ott, és nyájak legelésznek. Végül kiárad ránk a lélek a magasból. Akkor majd a pusztá kertté válik, a kert pedig erdőnek látszik. A pusztában is jog lakik, a kertben igazság honol. Az igazság békét teremt, és az igazság a nyugalmat és a biztonságot szolgálja örökké. Békés hajlékban

lakik majd a népem, biztonságos lakóhelyeken, gondtalan nyugalomban. De jég-eső hull, és ledől az erdő, a város pedig elsüllyed a mélyben. Boldogok vagytok, akik mindenütt víz mellett vethettek, és szabadjára engedhetitek az ökröt és a szamarat..” (Ézs 32,12–20) [RÚF]

1. állomás: Gyász

Előkészület: Tegyük egy asztalra egy feszületet / keresztet, és takarjuk le egy kb. 40×40 cm-es fekete színű textiliával, kendővel vagy terítővel.

Feladat- és imalap szövege:

Valamit eltakar az asztalon levő fekete kendő. Ez a kendő jeleníti meg mindazt, amitől el kellene búcsúznod, amit végleg magad mögött kellene hagynod: legyen szó elkényelmesedett gondolkodásmódról, mely inkább elválaszt, mint összeköt; elutasításról, mellyel csak romboldsz; érzéketlen szokásokról; indokolatlan bizalmatlanságról. Vedd le ezt a kendőt, nézd meg mit találsz alatta...

Isten, Te, aki a mennyekben: köztünk és mindenhol vagy! Kérünk, ajándékozz meg minden értelmet meghaladó békességeddel, hogy bűneinket keresve és megvallva, szívből elgyászolhassuk neked nem tetsző gondolatainkat és tetteinket. Ámen. (Béres Tamás)

Mielőtt továbbmész, kérlek, tedd vissza a kendőt, hogy a következő ember is le tudja venni, le tudja tenni...

2. állomás: Elhagyatottság

Előkészület: Tegyük ki egy lecsatlakozható pántú válltáskát / oldaltáskát úgy, hogy a vállpántot csak az egyik oldalon csatoljuk fel, a másikon pedig nem.

Feladat- és imalap szövege:

Ezt a táskát senki nem tudná most a vállára venni. Eredetileg nagyon szép lehetett, és nem kellett állandóan kézben tartani, de elég annyi, hogy a pánt nem kapcsolódik egészen a táskához – és az ebben a formájában máris nem alkalmas arra, hogy hordható legyen. A táskán talán rendben van, kézben még lehetne is cipelni, de akkor mást nem lehet kézbe venni. Időnként hajlamosabbak vagyunk félretenni a táskát és másikat választani, pedig elég lenne a kapcsolódásra figyelni.

Istenünk, Teremtő Atyánk, Te adtad nekünk életünket és mindenünket. És Te adtad nekünk annak tudatát is, hogy valamikor, valahol, egyszer minden kerek, szép, jó és áldott volt a Veled való közösségben. Amikor most ezerfelől leselkedik ránk az a veszély, melyet a saját környezetpusztító vétkeink okoztak, akkor Te adj nekünk erőt, Te adj nekünk hitet, hogy legyen bennünk alázat és bátorság Hozzád kiáltani és Lelkedért könyörögni. Erősítsd meg közösségeinket, hogy egymás számára megadhassuk mindazt, amit feladatul ránk bízál. Jézus Krisztusért. Ámen. (Koltai Zsuzsa)

Ha becsatoltad a vállpántot, kérlek, kapcsold ki, mielőtt továbbhaladsz, hogy a következő ember is meggondolhassa

a helyreállítás lehetőségét az összekapcsolással ...

3. állomás: A Lélek kiáradása

Előkészület: Tegyük ki egy elemmel működő lámpát, de az elem ne legyen a lámpában, hanem egy kicsi dobozban mellette.

Feladat- és imalap szövege:

Előtted fekszik egy lámpa, de nem tud világítani, amíg nincs hozzá energiája. Így működünk mi is: magunktól nem vagyunk képesek világítani, csak ha betölt minket Isten Lelke, ha feltöltődünk. Kérlek, nyisd ki a kis dobozt, és tedd a lámpába az elemet. Közben fontold meg: az elem feltöltöttségén múlik, hogy a lámpa működik-e majd vagy sem, mert ez emberi találmány. Isten Lelke viszont sosem merül le. Kapcsold be a lámpát, és időzz egy kicsit a fényénél...

Mennyei Király, Vigasztaló, Igazságnak Lelke, aki mindenütt jelen vagy és mindeneket betöltesz, minden javak kincsestára és az élet adományozója, jöjj és lakozzál mibennünk, és tisztíts meg minket minden szennyfolttól, és üdvözítsd, Jóságos, a mi lelkünket. (Mennyei Király – Szentlélekhez szóló fohász)

Kérlek, mielőtt továbbmész, vedd ki az elemet a lámpából, hogy a következő ember is végiggondolhassa, ki/mi készítheti indulásra...

4. állomás: Igazság

Előkészület: Készítsünk elő egy kétkarú mérleget. (Ha nem áll rendelkezésre

kétkarú mérleg, akkor készíthetünk saját magunk is, például, ha egy vállfát felasztunk és a két végére helyezünk egy-egy szatyrot.) A mérleg/vállfa vízszintes részére ragasszunk feliratot: békesség. Mindkét oldalra/szatyorba tegyünk köveket, a következő felirattal: igazság.

Feladat- és imalap szövege:

Ahány ember, annyi nézet – ahány nézőpont, annyi igazság. Kérlek, nézd meg mit találsz a mérleg egyik oldalán. Vegyél a kezébe egy követ, és gondold egy-egy igazságtalannak vélt helyzetre. Majd a mérleg másik oldalán levő kövekből is vegyél egyet, és próbáld végig gondolni az előbbi helyzetet egy másik szemszögből nézve. Valószínűleg akkor kerülsz közel az igazsághoz, ha a két oldalt a békesség egyenlíti ki.

Istenünk, kérünk, tégy bennünket nyitottá és elfogadóvá, hogy képesek legyünk jól élni ajándékaiddal. Add, hogy a ne az uralkodó, hanem a szolgáló igazság lelkülete járjon át bennünket akkor is, amikor úgy érezzük, a pusztában járunk, és add, hogy Veled és igazságod által egyszer a teremtett világ összes lakójával együtt megérkezhessünk a béke kiterjedt virágzásába, a nyugalom és a biztonság „erdőnek látszó” kertjébe. Ámen. (Szűcs Kinga)

5. állomás: Béke, nyugalom

Előkészítés: Az innen¹ letölthető sablon alapján nyomtassuk ki és vágjuk darabokra a galambot ábrázoló puzzle-t. Tegyük ki egy asztalra a felvágott részeket.

Feladat- és imalap szövege:

Mire is van szükségünk a békességhez?

Kérlek, hogy a rendezetlen puzzle-darabokat tedd a helyükre úgy, hogy egy ép és rendezett képet kapj a végén!

Ha keresed a választ a kérdésre, hogy mire is van szükségünk a békességhez, akkor nézd meg, milyen választ rejteget a madár a szárnyai alatt.

Teremtő Istenünk! Életünk, kapcsolataink, környezetünk sokféle rendezetlenségében, töredezettségében hozzád fordulunk megújulásért, megbékélésért. Tudjuk, hogy a világ békessége a hozzád térésben, a veled való kapcsolat gyógyulásában indulhat el. Kérjük, használj bennünket céljaidra a teremtett világ gyógyításában, megújításában, formáld át életünket és életformánkat! Ámen. (Khaled A. László)

6. állomás: Elsüllyedés

Előkészület: Készítsünk elő egy nagyobb vödröt vagy edényt, amelybe vizet vagy nagyon híg sarat tehetünk. Készítsünk mellé kavicsokat, amelyekre előzetesen házakat rajzoltunk.

Feladat- és imalap szövege:

Fogj a kezébe egy kavicsot: ez a kavics jelképezi most azt a világot, amelynek el kell süllyednie hibáink, tévedéseink, bűneink miatt. Kérlek, tedd a vízbe, és nézd meg, hogyan merül alá. El fog süllyedni, el kell süllyednie. Hagyd itt, és menj tovább. Lehet, hogy idővel elpárolog a víz, lehet, hogy hegy épül majd belőle, nem tudjuk –

csak Isten tudja, hogyan mi lehet belőle.

Urunk, Te látod, ha dől az erdő, és azt is, amikor a város alámerül a bűn, a közöny és az önzés sötétjébe. Könyörülj rajtunk, akik kiirtjuk az erdőt, de nem ültetünk reményt, falakat építünk, de nem igazságot. Taníts minket gyászolni azt, ami elromlott, és felelősen élni abban, amit még menteni lehet. Tedd érzékennyé szívünket a teremtett világ sebei iránt, és ébreszd fel bennünk a vágyat, hogy ne csak túléljünk a romok között, hanem akaratosod szerint éljünk, és védjük azt, amit kezdetben jónak alkottál. Ámen. (Kodácsy Tamás)

7. állomás: Boldogság, áldás

Előkészület: Az alábbi áldásszövegből nyomtassunk néhány kártyát, hogy

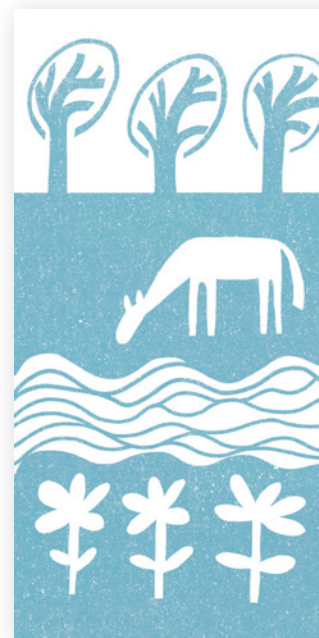
a résztvevők hazavihessék magukkal. Az áldás ígés lap formájában, nyomtatható verzióban letölthető innen¹ is.

Feladat- és imalap szövege:

Szentlélek Isten, éltetőnk és meglevení-tőnk! Áldunk téged, aki az élet vizét gazdagon árasztod ki ránk ma is, és valósággal egybekötöd egyházadat annak fejével, Jézus Krisztussal. Köszönjük, hogy te tanítasz minket megelégedni – hiszen mindenünk, ami van, a te ajándékod, te pedig nagylelkű Isten vagy. Könyörgünk, formáld minket a te békességed követéivé, hogy minden teremtés megnyerje benned boldogságát! Ámen. (Ilosvai Dániel és Dorka)

Vigyél magaddal egy áldáskártyát!

Zsóri-Ments Orsolya

Végül kiárad ránk a Lélek

Teremtés hete 2025. szeptember 28. – október 5.

Kísérjen Isten áldása,
hogy magad mögött tudd hagyni,
ami elválaszt Istentől,
hogy lásd meg, hozzá mindig kapcsolódhatsz,
hogy megtapasztald milyen az, ha betölt Lelkével,
hogy az igazságkeresésed békességet találjon,
hogy harmóniába kerülhess Istennel,
a teremtett világgal és a másik emberrel,
hogy a hibáidat Isten kezébe tudd letenni.
Így áldjon meg a mindenható Isten,
hogy életed áldás lehessen! Ámen.

¹ <https://bit.ly/TH2025-imaosveny>

Borka és Beni a tempomkertben

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagy falu, annak egy hosszú főutcája, annak közepén egy ház, ebben élt szüleiivel Borka, a szomszédjában pedig Beni családja lakott. Borka és Beni anyukája annak idején egyszerre vártak kisbabát, a gyerekek néhány hét eltéréssel születtek, így szinte együtt nőttek fel. Gyakran jártak át egymáshoz, és nagyon jó barátok lettek. Minden nap együtt játszottak, ugráltak, futkároztak, rajzoltak, építgettek és könyveket is szívesen forgattak. Egy napon mégis csúnyán összevesztek.

Ezen a napon Beni új játékot kapott, egy kicsi robotot, amely beszélt, kis képernyőjén meséket is lehetett nézni, de játékok is voltak rajta. Benit teljesen elvarázsolta az új robotja, és minden idejét vele töltötte.

- Beni, átjössz hozzám? – kérdezte Borka.
- Nem, most nem érek rá.
- Miért? Mit csinálsz?
- Most a robotommal akarok játszani!
- És később?
- Majd később átmegyek.

Aznap Beni nem ment át Borkához. És másnap sem. Utána viszont igen, mert az anyukája átküldte. Beni átkullogott Borkához, de ott sem csinált mást, csak a robotjával játszott. Borka szomorúan állapította meg, hogy a barátja már nem játszik vele. Este Borka így imádkozott Istenhez: Istenem, nagyon hiányzik nekem Beni. Úgy szeretnék vele újra játszani! Ámen.

Beni nem imádkozott, addig nézte a robotján a mesét, míg álomba nem szenderült. Legközelebb vasárnap, a templomban találkoztak. Beni szülei nem engedték, hogy oda is magával vigye a robotot. Beni emiatt mérges volt a szüleiére, és hiányérzete is volt útközben a robot miatt. A templomban a gyerekfoglalkozáson arról beszéltek, hogy mennyi minden képes elválasztani Isten szeretetétől, mennyi minden veheti át a szeretetkapcsolatok helyét az életünkben, és mennyire magányos marad, aki lecseréli a barátokat mindenféle egyedül játszható játékokra...

1. színező

A meséhez tartozó egyes színezőknél megállva beszélgethünk a gyerekekkel arról, hogy mi fontos és mi nem fontos az életünkben; hogy kihez tudnak kapcsolódni; hogy mennyi lehetőségük van; hogy mit jelent az igazság, a békesség; hogy a jó gyerekek is hibázhatnak, és mit jelent Isten áldása.

Az egyes részekhez tartozó színezőket Horváth Zsófia rajzolta. A színezők a következő mappából tölthetők le:
https://bit.ly/TH2025-MESE_Szinezok

Beninek hiányzott a robotja, már várta, hogy hazaérjenek, és újra a kezébe vehesse a játékot. Amikor megfogta, a robot azt mondta:

- Örülök, hogy megjöttél. Már nagyon vártalak!

Benit szíven ütötte ez a mondat, hiszen eszébe juttatta Borkát, aki ugyanígy szokta köszönteni, amikor átment hozzá. Beni szíve összeszorult, nem tudta, mit is csináljon. Aztán hirtelen kikapcsolta a robotot. Eszébe jutott az is, hogy a templomban Borka milyen csendes volt, és hogy sokkal kevesebbet mosolygott, mint szokott.

Akkor lépett be a szobába az anyukája. Beni megkérdezte tőle:

- Szerinted nagyon megbántottam Borkát?
- Miért? – kérdezte az anyukája.
- Azért, mert mostanában nem játszotam vele, csak az új robotommal.
- Te mit gondolsz? – kérdezte az anyukája.
- Ha nekem hiányzik Borka, akkor biztosan én is hiányzom neki.
- Hát akkor menj át hozzá! – bátorította Benit az anyukája.
- De nem tudom, mit mondjak neki.
- Csak azt, amit gondolsz. Mondd el, hogy hiányzik a közös játék, sajnálsz, hogy túl sokat játszottál a robottal, és kérdezd meg, hogy játszik-e veled.

Beni kissé félve sétált át Borkához, tartott tőle, hogy Borka már nem akar majd a barátja lenni, amiért csak a robottal játszott Borka helyett. Amikor Borka

meglátta Benit, most is úgy köszöntötte, ahogy mindig is szokta:

- Örülök, hogy megjöttél. Már nagyon vártalak!

Beni szíve repesett az örömtől. Érezte, hogy nem csak neki hiányzott Borka, de ő is hiányzott Borkának. Rögtön játszani is kezdtek. Sokat nevettek játék közben, és Beninek egyáltalán nem hiányzott a kis robot.

2. színező

Beni nagyon örült, hogy újra együtt játszhatott Borkával. Borka is örült, hogy Beni újra vele tölti az idejét, és nem egy robottal játszik helyette. Újra beszélgetni kezdtek, mindenféléről, ami érdekelte őket. Borkának lett egy ötlete:

- Beni! Mit szólnál, ha csinálnánk valami igazán újat? – kérdezte barátját.
- Mi jutott eszedbe, Borka? – kérdezte kíváncsian Beni.
- A múltkor azt mondták a templomban, hogy a kertben lehetne segíteni. Egy kis részt ki lehet gazolni, és utána ültetni is lehet valamilyen szép virágot. Képzeld csak el, lenne egy kis saját kertünk! – lelkesedett Borka.
- Beni szeme is felcsillant.
- Közös kert? Ahová azt ültetünk, amit mi szeretnénk?

– Igen! – lelkesedett Borka. Képzeld csak el! A templom kertészével elültetjük a magokat, aztán amikor tavasszal templomba megyünk, mindenki a mi virágainkban gyönyörködik majd!

A következő vasárnap, amikor a szüleikkel templomba mentek, már jelentkeztek is a kertésznél. A kertész nagyon meglepődött, hogy gyerekek jelentkeztek a meghirdetett feladatra, de megengedte nekik, hogy ők is gondozhassák segítségével a kertet. Így a rákövetkező napon a két jó barát már a kertben szorgoskodott a kertész vezetésével. Megismerkedtek gazokkal, amelyeket lelkesen húzogattak ki, megtanulták, hogyan kell előkészíteni a földet az ültetéshez, és hogyan kell magokat ültetni. Volt olyan feladat, amit nehéznek találtak, de biztatták egymást. Amikor egy nagyobb gaz kihúzása közben Beni a földre huppant, mindketten nagyot nevettek.

És valahogy nem csak a kert változott. A barátságuk is újraéledt, és a közös kerti munka még közelebb hozta őket egymáshoz.

3. színező

Borka és Beni ettől kezdve lelkesen jártak a templomkertbe a kertésznek segíteni. Egy alkalommal a kertész bement a templomba, hogy kicserélje az oltáron lévő virágokat, de Borkát és Benit a kertben hagyta, hogy ott munkálkodjanak. A kis barátok lelkesen láttak neki a feladatnak. Kezükbé vették a szerszámokat és munkához is láttak volna, de Borka ijedten kiáltott rá Benire:

– Beni, ezt nem úgy kell csinálni!

Mire Beni rögtön védeni kezdte magát:

– Dehogynem! Így mutatta a kertész!

Borka továbbra is kiállt az eredeti elképzelése mellett:

– Biztos vagyok benne, hogy ezt nem így kell csinálni!

Persze Beni is meg volt győződve a saját igazáról:

– Én meg abban vagyok biztos, hogy ezt a szerszámot így kell használni.

A kertész a vita kellős közepén érkezett vissza, amikor a gyerekek próbálták egymásnak a saját igazukat bizonyítani – persze sikertelenül. Ennek az lett a vége, hogy nem haladtak semmit sem a kerti munkával, mert a vitával elment az idő.

A kertész bevitte Borkát és Benit a templomba, és odavitte őket egy nagy Jézus-szoborhoz. A szobor az egyik kezében egy pásztorbotot tartott. A kertész a szobor két oldalára állította a két kis lurkót. A jobb oldalra került Borka, ahonnan jól látszott a pásztorbot, a bal oldalra került Beni, ahonnan egyáltalán nem látszott Jézus pásztorbotja. A kertész megkérdezte Borkát:

– Látod Jézus pásztorbotját?

– Igen! – válaszolta Borka.

Majd Benihez fordult a kertész:

– Beni, látod Jézus pásztorbotját?

– Nem, innen nem látom.

Majd a kertész újra Benit kérdezte:

– Beni, van ennek a Jézus-szobornak pásztorbotja?

– Hát persze! – vágta rá azonnal Beni.

Most nem látom, de máskor láttam már, tudom, hogy van!

– Ilyen volt a ti vitátok is a kertben: nem ugyanúgy láttátok a dolgokat, ezért elkezdtetek veszekedni. Beni azt

is mondhatná, hogy Jézusnak nincs pásztorbotja, mert most éppen nem látja. Jól jegyezték meg: minden dolognak több oldala van, és egyszerre nem is látunk mindent. Vagy neki állhatunk vitatkozni a másikkal vagy megnézhetjük, hogy a másik mit lát. És ha látjuk, hogy a másik mit lát, akkor már érteni fogjuk, hogy miért mondja azt, amit mond.

Borkának és Beninek nagyon tetszett az, amit a kertész mondott, és közben meg is nyugodtak. Hazafelé úton pedig azzal játszottak, hogy több oldalról is megnézték a fákat, padokat, lámpákat, házakat, és megállapították, hogy a kertésznek igaza van.

4. színező

Borka és Beni kedvenc játszóhelye a templomkert lett. A kert gondozását nagyon élvezték, ezért amikor csak teheték, a kertben töltötték az idejüket. Így volt ez azon a napon is, amikor egy hirtelen jött eső miatt be kellett szaladniuk a kertésszel a templomba. A gyerekek nagyon nekikeseredtek, hogy nem lehetnek a kertben, és csak morogtak az eső miatt. Beni kérdésért Borkának tette fel, de nem tőle várta a választ:

– Miért most eredt meg az eső?

Hogy fogunk így dolgozni?

Borka a kérdésre kérdéssel válaszolt:

– Hogyan fogjuk így rendben tartani a kertet? Mikor tudunk kint játszani, kapálgatni, öntözgetni?

A kertész elmosolyodott.

– Borka, nem gondolod, hogy most a jó Isten öntöz helyettünk?

Erre a gyerekek is elmosolyodtak.

– Szerintetek hány kis kanna vízzel öntöz most az Isten?

– Szerintem száz! – vágta rá Borka.

– Szerintem tízszáz! – próbált nagyobbat mondani Beni.

– Én nem tudom – mondta a kertész –, de nagyon sok munkát elvégez helyettünk! Ne aggódjatok, nem kell mindent nekünk elvégeznünk, Isten tudja, mire van igazán szükségünk. Ha Ő esőt küld, akkor ne bosszankodjunk, hanem vegyük észre, hogy tulajdonképpen Ő öntöz helyettünk. Nekünk van időnk beszélgetni, és a növényeink sem száradnak el.

– Tényleg! Milyen jó innen bentről nézni az esőt! – szólt hozzá Borka.

– Borka, azt hiszem ebben a templomkertben többet tanulunk, mint csupán kertészkedni.

A kert lett az a hely, ahol Isten békessége megérkezett a két kis szívbe. Megtanulták, hogy békében lenni Istennel azt jelenti, hogy bízunk benne, még akkor is, ha máshogy alakulnak a dolgok, mint ahogy elképzelték. Rájöttek, hogy békében lenni a teremtett világgal azt jelenti, hogy gondolják a maguk módján, és eszükbe sem jut rombolni. És békében lenni a másikkal valami olyasmit jelent, hogy odafigyelünk a másokra.

5. színező

Ahogy telt az idő, és közeledett a tél, kevesebb munka volt a kertben, így a gyerekek egyre több időt töltöttek otthon a meleg lakásban. Továbbra is sokat játszottak együtt, előkerültek újra a félretett játékok, és sok nevetés töltötte be a házat.

Egy esős délután a kis barátok éppen Beniék házában voltak, amikor Beninek ismét kezébe került a robot, és mindent feledve, lázasan játszani kezdett vele. Olyannyira belemerült, hogy teljesen figyelmen kívül hagyta Borkát, és később azt sem vette észre, amikor Borka hazament.

A következő napon, amikor kilátogattak a kertbe, Beni oda is magával vitte a robotot. Borka nagyon elszomorodott ettől, aminek hangot is adott:

– Beni! Ha velem jössz a kertbe, miért a robottal játszol?

Beni egy pillanatra elszégyellte magát. Eszébe jutott az, amikor csak a robotra figyelt, és észrevétlenül elveszítette Borka társaságát. Visszaemlékezett, hogy milyen rossz volt akkor, mennyire hiányzott neki Borka, és tudta, hogy ezt nem akarja újra átélni.

– Igazad van Borka! El is teszem a játékot – mondta Beni, és betette gyorsan a játékot a kis hátizsákjába.

Utána együtt sepregették a lehullott faleveleket, amikor Borka véletlenül megbotlott, és ahogy megkapaszkodott volna egy bokorban, letörte annak egy ágát. Jobban megijedt attól, hogy letört az ág, mint attól, hogy elesett. A két kis barát

rohant a kertészhez, hogy elmondják mi történt, és meg akarták tudni, hogyan lehetne visszaragasztani az ágat. A kertész kedvesen elmagyarázta nekik, hogy az ágat már nem lehet visszatenni a helyére, de megnyugtatta őket, hogy nem történt nagy baj. Majd tavasszal meglátják milyen szép lesz a kert...

6. színező

Nagyon lassan teltek a téli hónapok. Amikor leesett az első hó, a gyerekek nagyon izgultak, hogy mi lesz a kis növényekkel, féltették őket, hogy esetleg megfáznak vagy megfagynak. De amikor a templomban találkoztak a kertésszel, ő megnyugtatta őket, hogy ez a természet rendje, és meglátják, tavasszal majd újjáéled minden. A lakásban töltött hosszú téli időben végül szinte meg is feledkeztek a kis kertről, így amikor tavasszal a fák bontogatni kezdték a rügyeiket, és a földből kezdtek előbújni a növények, akkor nagy lázba jöttek, és boldogan szaladtak megnézni a változásokat. Izgatottan, időnként türelmetlenül figyelték, hogy melyik növényből mi fejlődik ki. Nem hiába váraoztak. Nyár elejére gyönyörűen virágba borult az egész kert. Sosem láttak még ennyire szép és szívüknek kedves kertet. Borka kedvencei a tulipánok és az orgonák lettek, Beni pedig a jácintok illatát és a bazsarózsák nagy virágait szerette leginkább.

Egyik nap a kertész odavezette a gyerekeket egy nagy és dúsan virágzó bokorhoz, és ezt kérdezte tőlük:

- Emlékeztek arra, amikor Borka véletlenül letört egy ágat erről a bokorról?
 - Erről? – kérdezte Beni hitetlenkedve. – De erről nem hiányzik semmi!
 - Nem ám! – válaszolta a kertész – Sőt! Szebb, mint valaha! Újabb ágak nőttek a letört ág helyén, sűrűbb lett és rengeteg virágot hozott.
- Borka erre ezt kérdezte:
- Akkor nem rontottam el semmit?
 - Tudjátok, ha Isten úgy akarja, még a hibáinkat felhasználva is tehet csodát. Csodálatos lett ez a kert.
 - Igen, olyan jó látni, hogy a sok munkának ez lett az eredménye!

7. színező

Zsóri-Ments Orsolya

Fotó: Polesie Toys @Pexels

A gyógyulás felé – Izajás 32,15–17 tudományos szemmel

¹⁵Végül kiárad ránk a lélek a magasból, és a sivatag gyümölcsöskertté válik, a gyümölcsöskert pedig erdőnek számít.
¹⁶Jog lakik majd a sivatagban, és **igazság** honol a gyümölcsöskertben.
¹⁷Az igazság műve **béke** lesz, az igazság eredménye pedig nyugalom és biztonság örökre.

Iz 32,15–17 [KNB]

Erkölcsei állapot és fizikai állapot összefügg a teremtett világban

A 2025-ös évi Teremtés hetének központi igéje természettudományos, társadalomtudományi, és teológiai kifejezések – a maguk szakterületén *szakkifejezések* – tömör, néha akár meghökkentő együttese. Erdemes róla úgy is elmélgednünk, hogy megállunk egy-egy pillanatra a társadalomtudományi fogalmaknál is, mert ha ezeket „élesre állítjuk”, akkor bontakozik ki előttünk igazán az összkép.

Mi hát a béke? Mi az igazság (veritas¹)? Mi az igazságosság (iustitia)? Mi a jog (ius)? Hogyan függenek ezek össze? Hogyan fejlesztheti a jog és az igazság a természetet? Mi veszi el a békét, és mi adhatja meg (vagy vissza)?

Igazság a valóságnak megfelelő állítás. A valóságot azonban csak Istenre figyelve ismerhetjük meg, hiszen Ő maga a valóság, „aki van”², a mindentől és mindenkitől független eredeti létező, akinek üzenete (igéje) és akarata is a valóság része. Teremtett világunk fizikai, anyagi valósága, és annak jelentése és értelme is ebben az értelemben igazán valóságos. Kezdetben volt a gyümölcsöskert, a víz és az erdő, a Teremtő ajándékai az embernek, hogy művelje és őrizze. Mindez: igazság, azaz a valóság lényege, az eredeti, Isten szándéka szerinti „ki-kicsoda”, a „szervezeti és működési szabályzat”, a „használati utasítás”, amelyek mélyén az a valóság húzódik, hogy lényege szerint mi az, amire vonatkozik: ember, kert, erdő, víz, állatok. Ember, kert, erdő, víz, állatok legmélyebb valósága az a szerep, amelyet Teremtőjük nekik szán. Az e valóságnak való megfelelés, – azaz az ehhez a szerephez való hűség – békében tart mindent.

Békében, azaz harmóniában, konfliktusmentes együttműködésben, kölcsönös kapcsolatokban. Ezekben a kapcsolatokban ember, kert, erdő, víz és állatok egymást táplálják és gondozák, azaz egymást szolgálják és egymás

minőségét emelik (művelik) úgy, hogy lényegük megmarad (örzik).

A Sátán a hazugság atyja.³ Működésének, üzeneteinek alapja a valóság torzítása, meghamisítása. Hamis üzenet a világ eredetéről, az ember lényegéről, Istenhez való viszonyáról, hivatásáról, méltóságának lényegéről, teendőiről. Legfőbb törekvése, hogy az ember igazságtalan legyen, hogy elveszítse tisztánlátását, s így életét, tetteit valótlán alapokra helyezze.

Ha a kölcsönhatások ember és ember, ember és más teremtmények közt nem a valóság (igazság) mentén, nem ahhoz igazodva történnek, akkor *igazságtalanok*, és ezért **jogsértők**. Hiszen akkor ki-ki nem azt adja a másiknak, ami a másiknak ötéle járna; járna pedig egyszerűen azon az alapon, hogy ki a másik, és kicsoda ő maga. Vagyis abból, hogy mi a Teremtő által szándékolt (azaz elrendelt) viszonyuk egymáshoz. A jog ugyanis a jó és a méltányos viszonyok fenntartásában áll⁴, azt hivatott szolgálni. Jó pedig – alapvető szinten – az, ami *igazság*-os, a Teremtő valóságához igazodó. A jogsértés és az igazságtalanság, a valóság elutasítása engedetlenség, kilépés a Teremtővel való szeretetkapcsolatból.

A valótlanosság, az igazságtalanság és az engedetlenség sebeket üt

Az igazságtalan viselkedés a Teremtő szemében jogtalan is, mert sérti azokat

a szabályokat, „használati utasítást”, amelyet Ő a teremtmények valóságán keresztül közölt az emberrel. Amikor az ember nem engedelmeskedik Istennek, akkor szabálysértő, ezért jogtalanul cselekszik, mert jogtalan az, hogy igazságtalan.

Az igazságtalan viszonyok megbontják a harmóniát: tovaterjedésük során vetélkedést, egyenlőtlenséget, konfliktust, pusztulást okoznak. Az ember elbizakodott zsarnokká válik, aki elveti a „suum cuique”⁵ jogelvét – vagyis azt az igazságossági alapelvet, hogy kinek-kinek jár valami mindenki mástól, annak fényében, hogy kikről (mikről) és kiknek a viszonyáról van szó. Embernek, talajnak, vízforrásnak, növénynek, állatnak, de még a levegőnek is van ilyen tartozása mindenki más felé a Teremtő akarata, a teremtés üzenete szerint. Ha mi, emberek nem adjuk meg egymásnak, ami jár – szeretetet, törődést, időt, anyagiakat –, akkor a jogsértés eredményeképp a gyümölcsöskert pusztává, az erdő sivataggá lesz, a víz eltűnik. Ebben a valóságban már az embernek sem lesz maradása, elmegy onnan. Az őrző-védő-művelő szolgálat nélkül maradt teremtmények magukban próbálnak boldogulni, de sebzettek, szegények, és kitétek az invázióknak. Minderre világunkban számos példát látunk magunk körül.

A Lélek kiáradása az, ami megvilágosít, szembesít önmagunkkal és a

¹ A latin veritas szó idézésével azt is jelezzük, Jn 14,6-ra utalva, hogy a latin fordításból indulnak Isten valóságával kapcsolatos gondolataink. A latin szöveget lásd pl. itt: https://vulgate.org/nt/gospel/john_14.htm

² Kiv / 2Móz 3,14

³ Jn 8,44

⁴ „Ius est ars boni et aequi.” Celsus: Digesta 1.1.1.

⁵ „Iustitia suum cuique distribuit.” Cicero: De Natura Deorum, III, 15.

valósággal. („Ego sum veritas” – mondja Jézus.⁶) Szembesít Isten szándékaival. Rábreszt bűneikre és tévedéseinkre. Erőt ad a változtatáshoz. Erőt ad az engedelmességhez.

Ami jogos, az az igazságosság megnyilvánulása, az igazsághoz, valósághoz (veritas) való igazodás. Ezek az igaz megnyilvánulások, magatartások, ha újra megvalósulnak, újra felépítik a harmóniát, a kölcsönös szolgálatot, amely megszűnteti a vetélkedést és a küzdelmet, és ezáltal újra békét teremt. Ha a nép felvállalja a Teremtő által neki szánt gondozói szerepet (és így a jog érvényesül a sivatagban), akkor a sivatag is újra megtalálja eredeti szerepét, amelyet elvesztett: újra kert lesz. (És megint egyszer láthatjuk, hogy az őszinte tudományos gondolkodás és következtetés minden oldalról – a társadalomtudományok oldaláról is – a teremtet megértéséhez vezet...)

A gyógyulás felé: megérteni a természetet, békessé, organikussá tenni a gazdaságot

Amit a természetben az ember „elrontott”, azt javítgatni ugyan lehet, de teljesen jóvátenni nem. Ezzel kell élnünk, hiszen a természetben a folyamatok ir-

reverzibilisek, azaz nem lesz semmi pontosan olyan, mint amilyen volt akár 100–200 évvel ezelőtt. Viszonylagos reverzibilitást például a vegyész-, a gépész- vagy a villamosmérnök tud létrehozni, amikor gépet épít, és nemlineáris folyamatokat megszelídítve, kvázi lineárisává téve azokat, a gépek által elvégzett munka kontrollálható lesz az ember hasznára és kényelmére. Ugyanakkor az is kézenfekvő, hogy a géppel végzett munka során felhasznált természeti erőforrások már nem kerülnek vissza oda, ahonnan származnak, és az ember által alkotta mesterséges folyamatok nyomán keletkezett szennyeződések, sebek is nehezen vagy egyáltalán nem gyógyulnak.

Oda jutottunk, hogy az emelkedő globális hőmérséklet, a gyorsuló tengerszint-emelkedés, a gleccserek zsugorodása és a sarkvidéki tengeri jég csökkenése, a biológiai sokféleség rendkívül gyors és széleskörű degradációja már nemcsak fenyegetés, hanem tény. A Föld átlaghőmérséklete jelentősen emelkedett, 2024 volt a valaha mért legmelegebb év. Az óceánok emelkedő hőmérséklete a korallok pusztulásához vezet – pedig ezek az élőhelyek adják a tengeri élővilág sokféleségének csaknem egynegyedét. Az erdők

riasztó mértékben pusztulnak. Sok ezer faj a kihalás szélén áll az emberi tevékenységek okozta élőhelyek elvesztése miatt. A túlzott és fenntarthatatlan gazdasági tevékenységek kimerítik a természeti erőforrásokat, ideértve a vizet, a talajt, az ásványi anyagokat. A felhasznált sok százezernyi vegyülettel nemcsak környezetünket, hanem egészségünket is veszélyeztetjük.⁷

Nincs hová hátrálni, de nem opció a polikrízis legrosszabb forgatókönyvének elfogadása sem. A nemzetközi együttműködés még akkor is elengedhetetlen, ha lassú a mai napig csak részleges eredményt adó globális és regionális környezetvédelmi nemzetközi megállapodások kusza rendszere. Az ENSZ-nek és szakosított szervezeteinek, valamint más multilaterális intézményeknek óriási szerepük van abban, hogy megértsük a probléma valódi természetét. Gyógyulásra pedig akkor, és csak akkor van esély, ha életünket és gazdaságunkat a természethez hasonlóan teljesen körforgásossá alakítjuk.

Az egyik kulcs a gazdasági nemnövekedés elvére való áttérés, amely ugyan nem szünteti meg, de jelentősen

csökkenti, elviselhetővé teszi a környezeti terhelést. De mi is a növekedés egyik mozgatórugója? A hitel, hiszen nemcsak a tőkét kell visszafizetni, hanem a kamatokat is vissza kell fizetni – ehhez pedig növekedés kell, ez a mai gazdaság alapja. Nincs olyan ország, nagyobb cég, amely ne használna hitelt működésének valamilyen arányú finanszírozásához. A hitellezés jelenlegi gyakorlatának romboló következményei kapcsán gondolkozzunk el azon a paradoxonon, hogy a mi generációnk az unokáinktól hitelbe kapta a Földet, de még a tőkét sem tudjuk visszafizetni, azaz nem tudjuk megőrizni abban az állapotban, amelyben kaptuk.

A nem-növekedés béke egymással, béke a természettel, béke a teremtéssel, béke Istennel. Az első lépések egyike ahhoz, hogy a természet gyógyítását, regenerációját megkezdhesük és elvégezhessük.⁸ „Isten világának hihetetlen gyógyító ereje van”. Ezt a világot mozgósítja a Lélek: az igazság, igazságosság és béke Lelke.

Nemes Csaba és Zlinszky János

Fotó: Elizaveta Dushechkina @Pexels

⁶ Jn 14,6 (Az itt szereplő *veritas* szó egyaránt jelent „valóságot” is, sőt a latin szónak ez az elsődleges jelentése, noha a magyar fordítások a ma elterjedtebb másik jelentéssel, az „igazság” szóval szokták visszaadni ezt a jézusi kijelentést.)

⁷ A biodiverzitás gazdaságtana. A Dasgupta-jelentés (Rövidített változat) L'Harmattan Kiadó, <https://openaccess.hu/node/566212/metadata?language=hu> Global Environmental Outlook <https://www.unep.org/geo/geo-resources/geo-6/> Indicators of Global Climate Change 2024 <https://doi.org/10.5194/essd-17-2641-2025> State of the Cryosphere Report 2024 – ICCI – International Cryosphere Climate Initiative

⁸ A fenntarthatóság alapelveivel és gyakorlati lehetőségeivel kapcsolatban lásd pl. Az igaz út mérföldkövei. L'Harmattan Kiadó, 2024. Open access: <https://openaccess.hu/node/546849?fulltext-query=>

⁹ Velencei Nyilatkozat a környezeti etikáról, 2002

Közös álom a megvalósulás küszöbén – a teremtés ökumenikus ünnepe

A 2025. május 5. és 7. közt Assisiben másodjára megrendezett ökumenikus konferencia annak a folyamatnak egy soron következő állomása, amelynek célja, hogy a Teremtés ünnepe (szeptember 1. vagy szeptember első vasárnapja) – a keleti ortodox egyházakéhoz hasonlóan – bekerüljön a nyugati egyházak liturgikus naptárába is. A teremtés Isten szentháromsági működésétől elválaszthatatlan dinamikájának elfogadása, valamint ég és föld teremtésének misztériumként való felfogása egyaránt jó alapot adhat a közös ünneplésre, különös tekintettel mai világunk sokasodó környezeti problémáira és az azokat tovább súlyosbító, egyre szélesedő háborús kitettségére. A konferencia a niceai zsinat 1700. évfordulójára emlékezve az ünnepet a hitvallás szövegének szoros olvasatára alapozza: az Atyára, aki „mennynek és földnek Teremtője”, a Fiúra, „aki által lett minden” és a Szentlélekre, aki „Urunk és Éltestőnk”. A résztvevők közös reménysége, hogy a bevezetendő ünnep a keresztény egység megtapasztalásának újszerű, a hagyománytól elválaszthatatlan, ugyanakkor a jelen égető kérdéseire is érzékeny lehetőségét fogja nyújtani.

A 2025-ös tanácskozás eredményei közé sorolható, hogy bővült az együttműködő egyházak és egyházi szervezetek köre, tovább mélyült az ünneppel kapcsolatos teológiai kérdések értelmezése,

valamint a teológiai és pasztorális szekcióülések lehetőséget teremtettek az ünnep liturgikus kontúrjainak pontosabb megrajzolásához is. Az Assisiben megfogalmazott ajánlat, azaz a Teremtés ünnepének beemelése liturgikus naptárba a sokféleségben megélt egység kifejezésére ad alkalmat mindazok számára, akiket az embert körülölelő teremtett világ gyönyörűsége és szenvedése csodálatra, hálára és felelős cselekvésre sarkall.

<https://www.oikoumene.org/news/christian-leaders-unite-in-assisito-establish-historic-feast-of-creation>

Szűcs Kinga

Fotó: Duc Tinh Ngo @Pexels

Nemzetközi kitekintés

Garden of Peace
Isaiah 32:14-18

PEACE WITH CREATION SEASON OF CREATION 2025

A 2025-ös nemzetközi Teremtés időszaka – Béke a teremtéssel

A keresztyén egyházak ökumenikus közössége évről évre szeptember 1. és október 4. között ünnepli a Teremtés időszakát (*Season of Creation*), amely lehetőséget kínál arra, hogy imádságban, elmélkedésben és cselekvésben forduljunk a teremtet világ felé. Ez az ünnepi időszak a teremtésért való felelősség közösségi megélésének ideje, amelyre a világ különböző keresztyén közösségei együtt válaszolnak – Isten dicséretével és a világ gyógyításáért tett lépéseikkel.

A *Season of Creation* anyagait egy nemzetközi ökumenikus közösség állítja össze, amelyben különböző keresztyén felekezetek, egyházak és teremtségvédelmi szervezetek képviselői működnek együtt – például az Európai Keresztyén Környezetvédelmi Hálózat (ECEN), a Világegyházak Tanácsa (WCC), a Laudato Si' Mozgalom, az ACT Alliance, az Anglikán Közösség, a Lutheránus Világszövetség, a Református Egyházak Világ-

közössége és más ökumenikus hálózatok. Céljuk, hogy közösen szólítsák meg a keresztyéneket szerte a világban: Isten dicséretével válaszoljunk a teremtet kiállítására. Az éves ünnepi időszak hivatalos honlapja: www.seasonofcreation.org

A 2025-ös év vezérgondolata: „Béke a teremtéssel”. Ez a téma prófétai módon világít rá az emberiség és a teremtet világ közötti megbomlott viszonyra. A béke nem csupán háborúk hiányát jelenti, hanem a héber *shalom* szó értelmében a kapcsolatok helyreállítását: az Istennel, önmagunkkal, más emberekkel és a földdel való megbékélést. Az elmúlt évtizedek során az emberi életmód, a fogyasztás kultúrája, a természet kizsákmányolása és az igazságtalanságok rendszere „háborút indított” a teremtet ellen. Az éghajlatváltozás, a biodiverzitás pusztulása, az ökoszisztémák összeomlása mind e konfliktus tünetei.

Ezzel a kihívással szemben a Szentírás reményteli látomással válaszol. A Teremtés időszaka 2025-ben az *Ézsaiás próféta könyvének 32. fejezetéből* választott verseket vezérigeként, amely a pusztulásból kibontakozó igazságosság és béke vízióját tárja elénk. A próféta képe szerint „az igazságosság gyümölcse béke lesz, és az igazságosság eredménye nyugalom és bizalom örökké” (*Ézs 32,17*). Ez a bibliai látomás arra hív, hogy a pusztává vált világban Isten Lelke által új élet sarjad, ha az igazságosság útjára lépünk.

A 2025-ös ünnep szimbóluma – „A béke kertje” – ezt a folyamatot teszi láthatóvá. A képen egy fa jelenik meg, melynek bal oldala kopár, gyökerei kiszáradt földbe kapaszkodnak, míg jobb oldala zöldellő és termékeny. A fa fölött egy fehér galamb repül, csőrében olajággal – az egyetemes béke ősi jelével. A bibliai hagyományban az olajág különösen beszédes jelkép: egyrészt Noé történetére utal, ahol a galamb az özönvíz utáni új kezdet hírnöke, másrészt a földi béke egyik legmélyebb szimbóluma. Az olajfa ugyanis lassan nő, és sok év szükséges ahhoz, hogy termőre forduljon. Egy élő, termő olajág tehát azt is jelenti: azon a helyen évek óta béke uralkodik. Ha háború dúlt volna, ha hódítók jártak volna arra, kivágták volna az olajfákat – hiszen ez volt a természetes erőforrások elpusztításának egy módja. Az olajág tehát nemcsak békét hirdet, hanem azt is üzeni: a természetet nem pusztították, az élet zavartalanul fejlődhetett.

A kép így teológiai üzenetet is hordoz: a béke és a teremtet világ állapota szorosan összefonódik. A fa az emberiség választása előtt áll: pusztulás vagy újjászületés. A kert pedig nemcsak a paradicsomi múlt képe, hanem a jövő hívátása: az a közösségi tér, amelyet gondozni, művelni és megőrizni hívtunk.

A Teremtés időszaka tehát egy profetikus kiállásra buzdít egy igazságosabb, fenntarthatóbb világ mellett. Arra hív, hogy ismerjük fel: az Isten békéje csak ott valósul meg, ahol helyreáll az igazságosság – társadalmi, gazdasági és ökológiai szinten egyaránt. Az egyház feladata, hogy Krisztus követőiként a megbékélés szolgálatában álljon, és tanúságot tegyen arról a jövőről, ahol „népem békés házlékban lakik majd, biztonságos otthonokban és nyugodt pihenőhelyeken” (*Ézs 32,18*).

Ebben az évben különösen is időszerű ez az üzenet. A globális környezeti válság, az egyre gyakoribb természeti katasztrófák, a szegénység és klímaigazságtalanság mind arra szólítanak, hogy a hit és a remény embereiként együtt keressük a béke útját – nemcsak egymással, hanem a teremtet világgal is. Ehhez a Lélek kiáradására van szükségünk, melynek hangsúlyozásával a magyar ökumenikus közösség kapcsolódik a nemzetközi témához.

Kodácsy Tamás

Nikaia / Nicea-konstantinápolyi hitvallás

Hiszünk egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden látható és láthatatlan dolgoknak Teremtőjében; és az egy Úr Jézus Krisztusban, Istennek egyszülött Fiában, aki az Atyától minden időknek előtte született; a Világosságtól való Világosságban, igaz Istentől való igaz Istenben, aki született és nem teremtetett, aki egylényegű az Atyával és aki által mindenek lettek; aki miérettünk, embelekért és a mi üdvösségünkért leszállt a mennyekből és megtestesült a Szent Lélektől és Szűz Máriától és emberre lett; aki keresztre feszítettett miérettünk

Poncius Pilátus idejében, és szenvedett és eltemetettet, és feltámadott a harmadik napon az Írások szerint; és felment a mennyekbe és ül az Atyának jobbán; és újból eljő dicsőséggel, ítélni élőket és holtakat, és az Ő Országának nem lesz vége; és a Szent Lélekben, Úrban és Élőtőben, aki az Atyától ered, akit az Atyával és Fiúval együtt imádunk és dicsőítünk, aki a próféták által szólott. Hiszünk egy, szent, egyetemes és apostoli Egyházban. Egy keresztséget vallunk a bűnök bocsánatára. Várjuk a holtak feltámadását és az eljövendő örök életet. *Ámen.*¹

Season of Creation 2025 Prayer – Peace with Creation

Creator of all, we praise you for the gift of life and for the faith that unites us in care for our common home. We confess how estranged we have become from one another, from your Creation, and from our truest selves. We acknowledge that our greed and destructive impulses have fractured our relationships with you, with others, and with the Earth. Fertile fields have become barren, forests lie desolate, oceans and rivers are polluted. Thriving communities have become places of suffering, and the earth cries out.

Beloved Christ, who spoke “Shalom” to frightened hearts, stir us to compassionate action. Inspire us to work for the end of conflict, and for the full restoration of broken relationships with you, with the ecumenical community, with the human family, and with all Creation.

Prince of Peace, through your wounds, teach us to stand in solidarity with the woundedness of others, of creation, and of the world. Through your resurrection, make us people of hope with a vision of swords turned into ploughshares and tears transformed into joy. May we come together as one family, to labor for your peace a shalom where all your people may dwell in safety, and rest in quiet places. *Amen.*

¹ Forrás: <https://meot.hu/dokumentumok/2024kereszttyen/ImahetiFuzet2025.pdf> (22–23. o.)

Felhívás

Szervezzünk programokat a *Teremtés hete*, és osszuk meg egymással híreinket!

Az Ökumenikus Teremtésvédelmi Munkacsoport tagjaiként hívjuk az egyházi közösségeket, hogy a korábbi évhez hasonlóan a Teremtés hete alkalmából, **2025. szeptember 28-a és október 5-e között** szervezzenek helyi teremtésvédelmi megmozdulásokat!

A teremtett világ megőrzésében nagy szerepük van a helyi közösségeknek. Kis lépésnek tűnő cselekedeteink is sokat számíthatnak környezetünk védelmében. Az egyházi közösségek mintadóként és érték közvetítőként különösen fontos szerepet játszanak ebben a folyamatban. Szeretnénk arra buzdítani az egyházi közösségeket, hogy ezekben az akciókban működjenek együtt környezetvédelemmel foglalkozó civil szervezetekkel, ezáltal is szélesítve a teremtésvédelmi összefogást. Hiszen a mintaadás és értékközvetítés akkor a leghatékonyabb, ha közösen történik.

Bátorítunk mindenkit, hogy e szerveződő eseményeket, amint körvonalazódnak, jelezzék felénk. A regisztrált eseményeket megjelentetjük honlapunkon (teremtesunnepe.hu) és Facebook-oldalainkon, így más közösségeknek is ötletet, inspirációt adhatunk. **Nemcsak a cselekvés fontos, hanem az összefogás is, amelynek egyik módja a kommu-**

Fotó: Gio Spigo @Pexels

káció: osszuk hát meg együtt annak hírét, ami jó történik közöttünk!

Teremtés heti események, alkalmak regisztrációja:

<https://forms.gle/2wLrGZy6PhWgtL5v8>

Kiadja:

Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

Felelős kiadó:

Fischl Vilmos

A füzet készítésében együttműködő szervezetek:

Ararát Teremtésvédelmi Munkacsoport (Magyarországi Evangélikus Egyház),

Károli Gáspár Református Egyetem Teremtésvédelmi Kutatóintézet,

Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Orthodox Exarchátus,

Magyarországi Református Egyház Ökogyülekezeti Mozgalom,

Magyarországi Metodista Egyház,

Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület.

A kiadvány újrahasznosított papírra készül.

teremtesunnepe.hu

Korábbi témáink

(Teremtés hete 2009 — 2024)

2009: A hét nap csodája

2010: Körkép a Földről – körkép az emberiségről

2011: Újrahasznosítás

„...hogy semmi ne menjen kárba” (Jn 6,12)

2012: Jézus és a teremtett világ

„...úgy szerette Isten a világot...” (Jn 3,16)

2013: „Nézd, itt a víz!” (ApCsel 8,36)

2014: „Őrizd meg a rád bízott kincset!” (1Tim 6,20)

2015: Éghajlati igazságosság

„...egy gazdag meg egy szegény” (2Sám 12,1)

2016: A szelídek öröksége

„Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet.” (Mt 5,5)

2017: Ökológiai megtérés

„...úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta.” (Jn 3,16)

2018: Közösségben a teremtetett világért

„Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok velük.” (Mt 18,20)

2019: Hála és felelősség

„Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom örüljete! A ti szelídségeitek legyen ismert minden ember előtt! Az Úr közel! Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt.” (Fil 4,4–6)

2020: Teremtő bizonytalanság

„A remény nem csal meg” (Róm 5,5a)

2021: Hol laksz? (Jn 1,38) – Isten oikosának megújítása

2022: Szent ez a hely, ahol állsz – Halld meg a teremtmények hangját!

2023: Áradjon az igazság, mint a víz!

„Áradjon a törvény, mint a víz, és az igazság, mint a bővíző patak!” (Ám 5,24)

2024: A remény zsengei

„Mert a teremtetett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését.” (Róm 8,19)

A magasból kiáradó Lélek az, aki megújíthat bennünket, irgalmasan visszavezetheti a népet Istenéhez. Ő taníthat meg minket a teljes igazságra, Ő vezethet vissza Isten törvénye, a természettörvény útjára. Ha jog – azaz a valósághoz igazodó szabályok, és a szabályokhoz igazodó viselkedés – honol újra a terméketlen, sivár és veszélyes sivatagban, akkor az ismét viruló és termékeny lesz, és gyümölcsöt hoz.

A mi munkánk és igazságosságunk nem váltja meg a világot, de a Szentlélek művével és igazságával simít egy-lelkűvé, aki viszont nemcsak minket magunkat von be az Ő működésébe, hanem – rajtunk keresztül – a többi teremtményt is. „Nagyobb tetteket viszünk végbe...” – ígérte Jézus (vö. *Jn 14,12*). Higgyük el, hogy az Úr nagy dolgokat akar cselekedni népe javára, népe által pedig a teremtés javára, és engedjük, hogy Lelke által bennünk és köztünk cselekedje azokat.

Nobilis Máriaó, Zlinszky János

